Ե՛ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1274 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 31 ՄԱՐՏ 1888 (Ն. Տ.) 12 ԱՊՐԻԼ 1888 1 ՇԱՊԱՆ 1305

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده (آره‌ولك)
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան	160
»	Վեցամսեայ	»	80
»	Եռամսեայ	»	40
Գաւառաց	» [illegible]		
Թղթատարով	Տարեկան	»	240
Գաւառաց համար և [illegible]			
Թղթատարով	Վեցամսեայ	»	120
Օտար երկիրներ,	Տարեկան	Ֆրանք	56
»	Վեցամսեայ		28

Դուրս զրկուած լրագրաց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է, խմբագրութեանս զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 31 ՄԱՐՏ, 1888

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿՐՕՆԱՅԻՆ ԵՒ ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ

«Հայ ժողովուրդը, մանաւանդ գաւառաց մէջ, մեծապէս փոխուած է այժմ. Նա աւելի մտաւոր և բարոյական սնունդ կը խնդրէ հիմա։ Եթէ Պոլսոյ և ուրիշ մեծ քաղաքաց բնակիչն իւր հոգեկան և մտաւոր ծարաւը կը յագեցնէ քաղաքակրթութեան բերած զանազան զբօսավայրերու, թատրոններու, նուագահանդէսներու և լսարաններու մէջ, և հազիւ կը մտաբերէ եկեղեցի երթալ, գաւառացի Հայն, ընդհակառակն, միտում և պէտք կ'զգայ գէթ կիւրակի օրը փութալ յեկեղեցի և լսել նոր բան մը, յագուրդ տալ իւր ներքին մարդուն։ Հոս է ահա մեր տկար կողմ. կան Հայեր որ կրօնափոխ եղած են սոսկ պերճախօս քարոզչի մը յանկուցիչ քարոզութեանց շնորհիւ, մինչ մեր եկեղեցեաց մէջ, եթէ երբեք լսուի հայ քարոզչի մը ձայնն, աւելի տաղտուկ կը պատճառէ քան հրապոյր։»

Այսպէս կը գրէ մեզ Մարաշէ իրազեկ դիտող մը, որ վերջերս ընդարձակ պտոյտ մ'ըրած էր Կիլիկիոյ այլ և այլ կողմեր։ Օրական խղճալի զբաղումներու մէջ պէտք չէ որ Ազգին եւ Եկեղեցւոյն մեծամեծ պիտոյք մեր ուշադրութենէ վրիպին։ Արդի ժամանակիս մէջ, Ազգին և Եկեղեցւոյն ամենամեծ խնդիրներէն մին սա է.—Մեք կա՛մ պէտք է դադրինք գանգատելէ ազգայնոց կրօնափոխութենէն, և կա՛մ պէտք է զօրացնենք Եկեղեցւոյն բարոյական և նիւթական մատակարարութիւնը։ Նիւթական մատակարարութեան տկարութիւնն է առաջնորդական հոգածութեան պակասութիւնն, որ շատ տեղեր Հայերն անպաշտպան կը թողու տեղական և նիւթական աննպաստ հանգամանաց դէմ։ Բայց նիւթական մատակարարութեան տկարութեանը պէս բարոյական մատակարարութեան տկարութիւնն եւս կը նպաստէ կրօնափոխական շարժման։ Երբ ուրիշ եկեղեցիներ աժան Սուրբ Գիրք, պերճախօս քարոզիչներ և յառաջդէմ դպրոցներ տան իրենց հետեւողներուն, և երբ մերազնեայք զուրկ թողուին այս բարոյական բարիքներէ, անուրանալի է թէ մեծ փորձութեան մը կ'ենթարկին կրօնափոխ լինելու։ Ուրախալի է տեսնել թէ թերահաւատութեան ոգին գաւառաց մէջ դեռ չէ գործած այն աւերումներ զորս ցաւ ի սիրտ կը տեսնենք Կ. Պոլսոյ հայ ժողովրդեան մէկ մասին մէջ։ Բայց եթէ մեր եկեղեցական իշխանութիւն շարունակէ անխնամ թողուլ Ազգին հոգեւոր պէտքերը, տարակոյս չկայ թէ գաւառաց մէջ նորանոր հօտեր պիտի հեռանան ազգային Եկեղեցիէն՝ կա՛մ անհաւատութեան մատնուելով և կա՛մ իյնալով այն օտար Եկեղեցեաց գիրկն, ուր կը յուսան գտնել հոգեւոր պիտոյից աւելի առատ գոհացում։

Այս տեսութեամբ, ուղիղ ճամբու մէջ քայլ մը կը նկատենք Էջմիածնէն ծանուցուած տնօրէնութիւնն, որով ի մօտոյ պիտի ձեռնարկուի եղեր Մայր-Աթոռոյ Տպարանէն հրատարակելու Աստուածաշունչ գրոց նոր և աժան տպագրութիւն մը ժողովրդական, հայ Եկեղեցւոյն և հայ դպրականութեան այն մեծ պարծանքն հայ ժողովրդեան ամեն դասուց դիւրամատչելի ընծայելու գովելի դիտմամբ։ Մեք նախամեծար կը համարինք Ս. Գրոց, կամ գէթ Ս. Աւետարանի աշխարհաբար վաւերական թարգմանութիւն մ'ունենալ, ինչպէս պահ մը առաջադրած էր հոգելոյս Տ. Ներսէս Պատրիարք. Ադով մեծ զէնք մը կ'առնուէր ամերիկացի Միսիոնարաց ձեռքէն, և անշուշտ նոր մղում մը, նոր կենդանութիւն մը կը տրուէր հայ Եկեղեցւոյն հոգեւոր գործողութեան։ Այն մեծ հայրապետը կը խորհէր թէ հայ մը բարեպաշտ լինելու համար քաջ գրաբարագէտ լինելու պէտք չունի, և թէ հայ ժողովրդեան գրաբար չհասկցող ստուար մեծամասնութիւնն ամենէն աւելի պէտք ունի աշխարհիկ լեզուաւ կարդալու իւր կրօնին հիմնական գրեանքը։ Բայց եթէ՝ այլ և այլ պատճառներով զորս չենք ուզեր քննել այժմ՝ հոգելոյս Պատրիարքին այս բաղձանք իրականութիւն չգտաւ, գէթ Աստուածաշունչ գրոց գրաբար թարգմանութիւնն հայ ժողովրդեան մէջ ծաւալել իւր ուղղակի և անուղղակի օգուտներն անշուշտ պիտի ունենայ։ Հոգեւոր ընթերցմանց ու մտածմանց նոր ճարակ մը տալով ուղղապէս օգտակար պիտի լինի, և ցոյց տալով հայ Եկեղեցւոյ հակառակորդաց թէ առաքելական այս հին Եկեղեցի չի վախնար Ս. Գրոց իւր ժողովրդեան մէջ ծաւալումէն և ընթերցումէն, մեծ զէնք մը պիտի կորզէ անոնց ձեռքէն։

Գաղափարաց նոյն կարգին մէջ, գովելի կը գտնենք նաև Կրօն. ժողովոյ տնօրէնութիւնն, որով վերջապէս լրջօրէն կը ձեռնարկուի կրօնական թերթ մը հրատարակել։ Մինչեւ որ Կրօնական Ժողովն կարգեալ Վարչական Խորհուրդը գործի վրայ չտեսնենք, մինչեւ որ աչքի առջև ունենանք հրատարակելի թերթին քանի մը օրինակները, չենք կրնար գաղափար մը յայտնել Կրօն. ժողովոյ հետեւելի որոշած ուղղութեան վրայ։ Բայց, սկզբամբ, կը կրկնենք ինչ որ յառաջագոյն ըսինք, թէ հայ Եկեղեցին իրեն դէմ ուղղեալ յարձակմանց դէմ պաշտպանելու, և հայ ժողովրդեան հոգեւոր և բարոյական մտածութեան հրահանգիչ նիւթեր ընծայելու համար այնպիսի հրատարակութիւն մը շատ կարեւոր է։ Զայս ըսելով, չենք կրնար անտես անցնիլ ամենայն քաջալերանաց արժանի հրատարակութիւնն, որոյ արդէն չորս թերթերը տեսանք, խմբագրութեամբ Աստուածաբան Պ. Թորոս Ջուղայեցւոյ, որ յաջողած է յոյժ շահեկան և օգտաւէտ ընծայել իւր շաբաթաթերթ։ Յարգելի Աստուածաբանն այս թերթ կը հրատարակէ ամեն շաբաթ օր, եւ թերթին պարունակութիւնն է յաջորդ կիւրակի աւուր Աւետարանին և շարականներուն բացատրութիւնը թէ՛ աստուածաբանութեան, թէ եկեղեցական պատմութեան եւ թէ բանասիրութեան երրեակ տեսակէտով։ Անհնար, թերթ կը պարունակէ համառօտ կենսագրութիւնն այն սրբոց և հայրապետաց զորս Հայաստանեայց Եկեղեցին կը տօնէ նոյն շաբթուն մէջ, բացատրելով անոնց դերն Եկեղեցւոյն և եկեղեցական մատենագրութեան մէջ։ Այս թերթ, բաղկացեալ մանր տառերով 16 մեծ էջերէ, կը վաճառուի 20 փարայի, և գոհացուցիչ է լսել թէ մեծ ընդունելութիւն գտած է ժողովրդէն. զի միայն ի Կ. Պոլիս, եւ միայն կիւրակի օրեր, աւելի քան 1,000 օրինակ կը վաճառի։ Ամեն յաջողութիւն մաղթելով հանդերձ կրօնական ժողովոյ հրատարակութեան, կը յուսանք թէ Ջուղայեցի յարգելի Աստուածաբանն անընդհատ կը շարունակէ իւր շաբաթաթերթ, որ իւր տեսակին մէջ զգալի պակաս մը կը լրացնէ։ Միայն Կ. Պոլսոյ մէջ աւելի քան 1,000 ազգայիններու ամեն կիւրակի օր կրօնային թերթ մը կարդացնել կարենալը թէ՛ գրական և թէ բարոյական տեսութեամբ ամենամեծ արժանիք մ'է, և Պ. Թորոս Ջուղայեցի, որ այսպիսի կարեւոր ծառայութիւն մը կրցած է մատուցանել հայ Եկեղեցւոյն և հայ գրականութեան՝ առանց նիւթական մեծ աջակցութեան մը, պէտք է վայելէ այնպիսի համակրելի ձեռնարկի մը պատւին և բարոյական ու նիւթական վարձատրութիւնն։

Այս կրօնային հրատարակութիւնք գաւառաց մէջ մանաւանդ մեծ նշանակութիւն մը կրնան ունենալ։ Աստ ի Կ. Պոլիս կրօնափոխական ջանքեր և ձգտումներ չկան. բայց գաւառաց մէջ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ զաւակները շարունակ մրցման մէջ են ազգային Եկեղեցւոյ ծոցէն հեռացած ազգակիցներու հետ։ Մինչ այս վերջինք կրօնային անհամար տետրակներու և ճարպիկ գործիչներու միջոցաւ պատրաստ զինարան մ'ունին Հայ Եկեղեցին հարուածելու, մերազնեայք այն կրօնային պայքարին պահանջած սպառազինութենէն բոլոր մեծի մասին զուրկ կը գտնուին։ Այնթապէ մեզ գրուած նամակի մը մէջ կը կարդանք հետեւեալն. «Հայ Եկեղեցին այս օրերս ինքնապաշտպանութեան նոր փորձի մը սկսաւ։ Բողոքականաց ժողովարանին մէջ Հայ Եկեղեցւոյ դէմ եղած ակնարկութեանց առթիւ, Վարդանեան Ընկերութեան կիրակնօրեայ լսարանը չորս կիւրակիէ ի վեր 5-600 հոգւոյ բազմութիւն մը կը լեցուի։ Խիստ հրահանգիչ, հետաքրքրաշարժ և միանգամայն նոր եղանակաւ կը խօսուի Հայ Եկեղեցւոյ եւ Բողոքականութեան վրայ։ Ատենաբանն է ծանօթ Վ. Քիւրքճեան էֆէնտի, ուսեալ երիտասարդն, որ վերջերս Անգլիա գացած էր, և պիտի շարունակուի 4-5 շաբաթ եւս։ Ատենաբանը, սոսկ կրօնական և բնագանցական խնդիրներն ի բաց թողլով, կը ջանայ ցուցնել թէ ի՛նչու համար Բողոքականութիւնն անյարմար կրօն մ'է Հայոց՝ ազգային, ընկերական, բարոյական, մտաւորական և քաղաքային տեսակէտներով։ Հայ և նոյն իսկ բողոքական ժողովուրդն հետաքրքրութեամբ կը վերաբերուի այս խնդրոյն։»

Կրօնական վիճաբանութիւններ գրգռել մեծ հնարքն է մարդորսներուն, որք այսու կը յուսան օգուտ քաղել գաւառացի Հայոց պարզմտութենէն և տգիտութենէն։ Բայց մի կողմէ կրթութիւն և միւս կողմէ կրօնային և եկեղեցային իրաց ծանօթութիւն բաւական են այս զէնքն ևս կորզել հայ Եկեղեցւոյ թշնամեաց ձեռքէն։ Կրօն. ժողովոյ խոստացած և Պ. Թորոս Ջուղայեցւոյ շաբաթաթերթն անշուշտ մեծապէս պիտի սատարեն այս կրօնային և եկեղեցային իրաց ծանօթութիւնն ևս քան զևս ծաւալելու Ազգին մէջ, և միւս կողմէ պէտք է յուսալ թէ Ազգ. Վարչութիւնը, քիչ մ'ալ գաւառներուն խղճալի վիճակն իւր հոգածութեան առարկայ ընելով, անհոգիւ և անխնամ մնացեալ թեմերու մասին իւր տնօրէնութիւնները պիտի փութացնէ, կեդրոնի խնդրոց վիճակն արդարեւ այժմ ամեն ուշադրութիւն իւր վրայ կեդրոնացուցած է. բայց այս վիճակ չարգիլեր Ազգ. Վարչութիւնը՝ գաւառներէն եկած տեղեկութեանց եւ միտ դնելու և անոնց պահանջած անմիջական տնօրէնութիւնները փութացնելու անխուսափելի պարտաւորութենէն։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԱՆԺԷԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Առաջիկայ կիւրակի Լիլ քաղաքին և գաւառին մէջ կատարելի ընտրութեան ելից մեծ անհամբերութեամբ կը սպասուի. Հոն, առաջին անգամ լինելով, Զօր. Պուլանժէ պաշտօնապէս ընտրելի առաջարկած է ինքզինք, և կը յուսայ ընտրուիլ ստուար մեծամասնութեամբ. Նորտէն երեսփոխանութիւնը չպիտի ընդունի. Այն գաւառին ընտրողներն իրենք ալ գիտեն թէ չպիտի ընդունի. Բայց անգամ մը իրենց պուլանժէական համակրանքներն արտայայտելէ յետոյ, Նորտի ընտրողք ուրիշ երեսփոխան պիտի ընտրեն։

Հաւանօրէն առաջիկայ երկուշաբթի Զօր. Պուլանժէ պիտի անդամակցի Երեսփ. ժողովոյն. Հոն գործ պիտի ունենայ խորհրդարանական փորձ գործիչներու և ճարպիկ ատենաբաններու հետ, որք իւր չափը շուտով պիտի առնին. Եթէ Պուլանժէ օրինական սահմաններէ դուրս չելնէ, ժամանակ անցնելով կրնայ կորսնցնել յանկարծակի ստացած նշանակութիւնը։ Բայց մինչեւ այն ատեն, գեղեցիկ պատեհութիւններ և փորձութիւններ պիտի ունենայ. զի Ֆրանսայի մէջ հազարաւոր մարդիկ անկեղծապէս կը հաւատան թէ այս մարդ բա՛ն մ'ունի ուղեղին մէջ,—ռազմագիտական մեծ յատակագիծ մը, քաղաքական հրաշալի հիմնագիր մը։

Պ. Պուլանժէ օգուտ կը քաղէ այս ժողովրդային հաւատքէ. Բել Մէլ Կազէթին Փարիզեան թղթակիցն ուզեր է զօրավարին բուն միտքն իմանալ. Հարցուցեր է նմա թէ «ի՛նչ մեծ սկզբունք կը ներկայացնէ ձեր անունն»։

—«Սահմանադրութեան վերաքննութիւն», պատասխաներ է Պուլանժէ. «Երեսփ. ժողովն ո՛չ եւս երկրին գաղափարն և զգացումը կը ներկայացնէ. ժողովն անզօր է, և մէ՛կ դարման միայն կայ այս վիճակին.—Լուծո՛ւմ Երեսփոխանութեան, Վերաքննութի՛ւն, Սահմանադրութեան վերաքննութիւն։»

Թղթակիցը չի շատանար այս պատասխանով, և կ'ուզէ գիտնալ թէ Պ. Պուլանժէ ի՛նչ կ'իմանայ Սահմանադրութեան վերաքննութիւն ըսելով։

Պ. Պուլանժէ ազնուօրեայ ժպիտով մը կը պատասխանէ.

—«Գաղտնի՛ք է այդ, իմ գաղտնիքս է. մարդու չեմ ըսեր. ա՛յս է իմ քաղաքականութիւնս։»

—«Գէթ կ'ըսէ՞ք ինձ թէ Ծերակոյտը ջնջել կ'ուզէք, կամ պարզապէս անոր կազմութիւնը փոփոխել։»

—«Չեմ կրնար ըսել. Իմ գաղտնիքս է այդ, իմ էական, իմ բո՛ւն քաղաքականութիւնս։»

—«Ներեցէ՛ք, Պարոն զօրավար, բայց ձեր ընթացք ինձ կը յիշեցնէ զՊ. Կլատսդոն, որ երբ իւր իռլանտական ինքնօրէնութեան նոր ծրագրոյն վրայ որոշ ծանօթութիւն ուզուի, միշտ կը մերժէ բացայայտ բան մ'ըսել։»

—«Այո՛, և Պ. Կլատսդոն իրաւունք ունի. Միտքս չպիտի յայտնեմ. ([illegible]) Ինչո՞ւ պիտի յայտնեմ. Եթէ կանխաւ յայտնեմ ծրագիրս, կը հարուածեն, կը քննադատեն զանոնք և կը փճացնեն՝ գործադրութեան ժամը դեռ չեկած. Ընդարձակ յատակագիծ մը գործադրելու միջոցն է սպասել որ հասուննայ, և յայնժամ ամենայն զօրութեամբ գործի ձեռք զարնել. Իսկ իմ ընդհանուր քաղաքականութիւնս արդէն բացատրած եմ երկար ժամանակէ ի վեր, և կրկնեցի առ Նորտի ընտրողներն ուղղած յայտարարութեամբս։»

Եւ Պ. Պուլանժէ կը կրկնէ իւր սովորական խօսք. «Եթէ պատերազմ ուզէի, խենթ պէտք է համարուի. բայց եթէ պատերազմի չպատրաստուէի, թշուառական մը պէտք է լինէի»։

Թղթակիցն ապա կը խօսի բանակին վրայ, որոյ մասին Պուլանժէ չուզեր կարծիք յայտնել, Վիլսոնի անպարտ արձակման զարմանալի և ըստ բազմաց գայթակղելի գործին վրայ, և Ֆլոքէի նախարարութեան վրայ, որ, Պ. Պուլանժէի կարծեօք, հազիւ երկու-երեք ամիս պիտի տեւէ։

—«Եւ մինչեւ այն ատեն ի՞նչ պիտի ընէք, Պ. զօրավար»։

—«Իմ խորհուրդներս ինձ պիտի պահեմ, և պիտի սպասեմ»։

Երէկ կ'ըսէինք թէ Մոսքուայի համալսարանեան մամնախումբը խաղախապետ Աչինով զօրավարին պաշտօն յանձներ է Պոսնա երթալ, Աւստրիոյ դէմ գլուխ վերցնող սլաւ ժողովրդեան ընդհանուր հրամատարութիւնն ստանձնելու։ Այս զրոյց կ'երեւի թէ բոլորովին անհիմն չէր. զի կը ծանուցուի թէ Աչինով զօրավար Կ. Պոլսէ ի Կաւկասիա մեկնած միջոցին ըսեր է թէ «Պոսնա-Հերսէքի հրամատարութիւնն ինձմէ աւելի մեծ մարդու մը պիտի յանձնուի»։

—Պ. տը Ֆրէսինէի պատերազմական նախարար անուանիլը շատ կը քննադատուի չափաւոր Հանրապետականներէն և Միապետականներէն. Այն միջոցին ուր ամենէն աւելի ազդու ձեռքով պէտք էր վարել և սանձել բանակն ու զօրավարներն, ոչ-զինուորական մարդու մը բանակին պետ անուանիլը գէշ տպաւորութիւն պիտի ընէ զինուորական տարրին վրայ, կ'ըսուի. Ոչ-զինուորական մը արդարեւ աւելի անկողմնակալ կրնայ լինել զինուորական գործերու մէջ. բայց Զօր. Պուլանժէի դէմ մաքառելու համար զօրավար մը մասնաւոր նախանձախնդրութիւն մը կրնար ցուցնել, մինչ Պ. տը Ֆրէսինէ բազմաց համար անվստահելի քաղաքագէտ մ'է լոկ։

—Աւստրիոյ Գահաժառանգ Իշխանն ամրան սկիզբը Պոսնա—Հերսէք պիտի ուղեւորի, իբրեւ հետեւակազօրաց ընդհանուր քննիչ։

—Թատրոնի հրդեհներու առաջքն առնլու համար, Սպանիոյ Կառավարութիւնն արգիլեց կազի գործածումը թատրոններու մէջ, որք պարտին բոլորովին ելեկտրական լոյս գործածել. Առ այս հարկ եղած փոփոխութեանց և շինութեանց համար վեց ամիս պայմանաժամ տրուած է, յորմէ ետքն ելեկտրական լոյս չընդունող թատրոնք պիտի փակին։

—Յայտնի է թէ Պ. տը Լէսէփս, Բանամայի ջրանցքին ընկերութեան նախագահ, Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովէն արտօնութիւն կը խնդրէ վիճակահանութիւն ունեցող պարտատոմսեր հանելու, իբրեւ գիրագոյն միջոց ջրանցքին պեղման [illegible] և բազմածախ գործն յառաջ վարելու. Երեսփ. ժողովը խնդիրն ըստ սովորութեան քննիչ յանձնաժողովոյ մը յանձնած էր, որոյ անդամոց հինգն ի նպաստ Պ. տը Լէսէփսի առաջարկին և հինգն հակառակ կարծիք յայտնեցին։ Յանձնաժողովը կրկին տեղեկագրաւ պիտի ներկայանայ Երեսփ. ժողովոյն, առանց վճռական կարծիք յայտնելու։

—Ռումանիոյ Նախորդ Նախարարապետ Պ. Պրատիանոյի հրամանաւ ձերբակալեալ պետք ընդդիմադիր կուսակցութեան՝ Պ. Պ. Ֆլեվա և Ֆիլիբեսքօ, և խմբագիր Պ. Քաստաֆարօ, նոր Նախարարութեան հրամանաւ ազատ թող-

---

—)(65)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՓՕՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

ՍԻՐԱՅԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

—Ներումն կը խնդրեմ պարոնէն. Եւ կ'սկսիմ ըմբռնել թէ ինչու համար Խ—ժէն եւ իւր անգլիացի բարեկամը զիս մառանին մէջ թողլով հեռացան։

—Շատ պարզ է, զիս կողոպտելու համար։

—Ի՞նչ կ'ըսէք... խորտակեալ կարասիներն այդ անպիտաններուն գո՞րծն է ուրեմն։

—Հապա՛. Երբ կիսամեռ վիճակի մէջ թողուցին զքեզ, գրպաններդ խուզարկեցին, խուցիս բանալին առին եւ եկան բնակարանս պարպել։ Այս բան կարգադրուած էր կանխաւ եւ լաւ կարգադրուած, վասն զի կը յուսային որ դու չպիտի վերակենդանանաս եւ եթէ մոռցած չլինէին գրպանէդ առնլու իմ այցետոմսս, ո՛չ ոք պիտի գիտնար բնաւ թէ իմ սպասաւորս էիր։

—Ա՛հ, նենգաւորներն. Որքա՞ն գումար գողցան պարոնէն։

—Բնակարանիս մէջ գտնուած բոլոր դրամն եւ արժեթուղթերը։

—Պարոնը չբողոքե՞ց։

—Ոչ, սակայն ոստիկանութիւնն իմացաւ թէ տանս մէջ գողութիւն մը գործուեր է։

—Պարոն, այդ եօք կասկածեցաւ թէ անոնց հետ միաբա՞ն էի, հարցուց Պադիսդ երկչոտութեամբ։

—Այդ կասկածն ես միայն չունեցայ... եւ չեմ ծածկեր քենէ թէ ոստիկանութիւնն ի բացատրութիւն պիտի կոչէ զքեզ ի մօտոյ։

—Ա՛հ, ես վախ չունիմ ոստիկանութենէն. Մէկ դրամի վնաս հասուցած չեմ պարոնին. Այնքան լիառատ ամսաթոշակ կ'ստանայի և ա՛յնքան շահեր ունէի ձեր տան մէջ որ բնաւ չէի կրնար փորձուիլ զայն կողոպտել. Սոյդ է թէ խրախճանութիւնը կը սիրեմ. Պարոնն ինձ շատ ազատ ժամանակ կը շնորհէր, զոր չարաչար գործածեցի, բայց եթէ չար ընկերներ չունենայի, անոնց ո՛չ մին կը պատահէր։

—Չար ընկերներ զորս տունս կը բերէիր։

—Կ'երդնում թէ ոչ. Խ—ժէն շատ անգամ կուգար ինձ սպասել Լաֆիդ փողոցին մէջ, բայց պարոնին բնակարանն ելած չէ բնաւ. Այդ բանն արգիլած էի իրեն։

—Գէթ գիտէր թէ թիւ 9 սենեակը կը բնակէի և յաճախ դրամ կը գտնուէր քովս։

—Այդ ճշմարիտ է. Սխալեցայ այդ մարդուն ըսելով թէ պարոնն հարուստ էր եւ թէ պարոնին բնակարանը միջնայարկը կը գտնուէր... բայց միշտ թո՛ղ կտրեն, եթէ ուրիշ բան մը յայտնած եմ... ո՛չ իսկ պարոնին անունն։

—Ո՛չ իսկ անունս... անհաւատալի է այդ։

—Այո՛, ո՛չ իսկ այդ... եւ եթէ Խ—ժէն զիս կիսամեռ վիճակի մէջ թողլով, աստ եկած է, կարելի չէ որ պարոնն հարցուցած լինի, վասն զի [illegible] չէր գիտեր. Կ'երեւի թէ դռնապանին խցիկին առջեւէն անցեր է առանց խօսք մ'ըսելու։

—Հաւանական է, վասն զի դռնապանը ո՛չ ոք տեսած է. Ընդհակառակը կը հաւատէ թէ ժամ չորս ու կէսին միջոցները դուրս ելեր ես երիտասարդի մը հետ որ մեծ վաճառատան մը մէջ պաշտօնեայ է։

—Դռնապանին ինքնահնար մէկ պատմութիւնն է այդ. Խ—ժէն ներս չմտաւ. ինձ հետ ժամադիր եղած էր մայթին վրայ, 15 թիւ տան հանդէպ... Դռնապանը կառանցիկ դրան մէջ կանգնած լինելով, ինչպէս սովոր է ընել ամեն վայրկեան, հեռուէն նշմարած ըլլալու է Խ—ժէնը... բայց հետը չէ խօսած ո՛չ այդ օրը ո՛չ ալ ուրիշ ժամանակ. Գալով նորաձեւութեանց վաճառատան պաշտօնէին, ես պատմեցի զայն իբրեւ որպէս զի վրան խնդամ... վասն զի բուի մը պէս հետաքրքիր է այդ չարաճճին եւ իրեն չվերաբերող գործերու կը խառնուի շարունակ. Խ—ժէն վաճառատան մէջ աշխատած չէ բնաւ։

—Ինչո՞վ կ'ապրէր ուրեմն։

—Շիտակն ես ալ չեմ գիտեր. ինձ կ'ըսէր թէ միշտ գործեր կ'ընէ... եւ յաջող գործեր, վասն զի յաճախ ոսկիներ ունէր գրպանն. Օրեր ալ կային յորս առանց դրամի կը մնար։

—Ուրեմն երկա՞ր ժամանակէ ի վեր կը ճանչնաս զայն։

—Գրեթէ մէկ տարիէ ի վեր, բայց առաւելն երեք ամիս է ի վեր կ'այցելէի իրեն։

—Ո՞ւր հանդիպեցար նմա։

—Կուրսէլ [illegible] ուրեմն երեկոյ հոն կուգար, երբ գործերը լաւ չընթանային, եւ յետոյ օրին մէկին յանկարծ անհետ կը լինէր ամբողջ շաբաթ մը. Վերադարձին, կ'զբօսնուինք թողին երիտասարդաց հետ, խանութին ներսը։

—Ի՞նչ տեսակ մարդ է։

—Վայելուչ մարդ մը... լաւ կը հագուի... ազնիւ ձեւեր ունի։

—Եւ քեզ հետ մտերմութիւն հաստատած է, գիտնալով հանդերձ որ սպասաւոր ես։

—Ի սկզբան չէր գիտեր... զիս վաճառական կը կարծէր. Ապա, երբ ըսի թէ ծառայութեան մէջ կը գտնուիմ, չնեղացաւ... հպարտ չէ։

—Եւ կը յուսար քեզ հետ հաստատած բարեկամութենէն օգուտ քաղել, պատեհ առթիւ տիրոջդ ինչքը գողնալու համար։

—Եթէ ամենափոքր կասկած մ'ունենայի, տեսութիւնս կը դադրեցունէի, բայց չէի կասկածեր. Այժմ, չեմ կարող հակառակը չանդել։

—Անշուշտ տեղեկութիւն հարցուց քեզ, իմ անձիս, բարեկամացս եւ վարած կենացս վրայ։

—Ճշմարիտ է... բայց ես կը զուարճանայի հրապուրիչ բաներ պատմելով իրեն. Կ'ըսէի թէ պարոնն սպանիացի միլիոնատէր մարքիզ մ'է, յոյժ եզական բնաւորութեան տէր, որ դժուարահնչուն անուն մ'ունի... եւ բոլոր այս սուտերուս կը հաւատար։

Պադիսդ լիարերան կը խօսէր, այնպիսի անկեղծ շեշտով մը որ Ֆօռդէլ կը համոզ. այս ամենը կարեւորութենէ զուրկ էին իրեն համար, քանի որ ինք արդէն յոյսը կտրած էր գողցուած գումարէն. Աւելի խիղճն հանդարտեցնելու եւ քովի խուցին մէջ պահուըտող բժիշկն համոզելու համար էր որ քանի մը հարցումներ եւս ուղղեց իւր նախկին սպասաւորին.

—Հապա այն Անգլիացին որ քեզ հետ արբեցած էր, հարցուց նմա.

—Երբ ինձ ապսէնթ հրամցուց Խ—ժէնի հետ, Լա Կոլէժի Ջաղացքի գինետան մէջ, գրեթէ առաջին անգամն էր որ կը տեսնէի զայն, պատասխանեց Պադիսդ առանց վարանման.

—Եթէ վերստին դիմդ ելնէ, կրնա՞ս ճանչնալ զայն։

—Կարծեմ թէ այո՛, իսկ Խ—ժէնն ապահովապէս կը ճանչնամ։

—Ուրեմն եթէ ոստիկանութեան պաշտօնեայ մը քեզ հետ Կուդ-տ'Օռ փողոցի գինետունն երթայ, կրնա՞ս ցոյց տալ նմա այդ մարդն։

—Եթէ հոն է, կրնամ... եւ եթէ նշմարէ զիս զարմանալի կերպարան մը պիտի առնու... բայց ես կը կարծեմ թէ այլ եւս ոտք չպիտի կոխէ անդ. Այսպիսի գողութենէ մը յետոյ, անշուշտ կ'զգուշանայ... եւ եթէ մինչեւ իսկ միւսին հետ Անգլիա փախչի, չպիտի զարմանամ։

—Չիմացա՞ր բնաւ թէ ո՛ւր կը բնակի։

—Ինչպէս նաեւ չիմացայ իւր ընտանեկան մականունը։

—Անհաւատալի է այս։

—Պարոնը չի ճանչնար այդ դասակարգ բարեկամութիւնք ինչպէս կը հաստատուին գինետանց սեղանին առջև. Նախ գաւաթ կը բաղխեն... ապա դոմինօ կամ թուղթ կը խաղան ըմպելեաց գինը վճարելու համար... և անգամ մը որ դուրս ելնեն, ամեն ոք իւր գործին կ'երթայ, առանց փոյթ ընելու թէ միւսներն ի՛նչ կը լինին. Իսկ Խ—ժէն բոլորովին տարբեր անձնաւորութիւն մ'է. Վերջ ի վերջոյ իմացաւ թէ Լաֆիդ փողոց կը բնակէի ես. Այնուհետեւ, ամեն անգամ որ ուզէր հրաւիրել զիս որ իրենց հետ զուարճանալու երթամ, երեկոյին, պարոնին տան պատուհանին առջեւէն կ'անցնէր, առաւօտեան այն ժամուն յորում պատուհանաց փեղկերը կը մաքրէի եւ նշան կ'ընէր ինձ որ վար իջնեմ. Կառանցիկ դրնէն ներս ոտք կոխած չէ երբեք։

—Անշուշտ այդ հագուստներովդ չէիր երթար տեսակցիլ այդ պարոնին հետ, հարցուց Ֆօռդէլ առանց այս կէտին մեծ կարեւորութիւն մ'ընծայելու երեւոյթն ունենալու։

—Ներեցէ՛ք... սպասահանդերձով կ'իջնէի. Դռնապանը կրնայ վկայել թէ ուրիշ հագուստով դուրս ելնելս տեսած չէ բնաւ։

—Ուրեմն քաղաքին մէջ խուց մը վարձած ես, յարեց Ֆօռդէլ ուժգնութեամբ։

—Ե՞ս... քաղաքին մէջ խո՛ւց մը, թոթովեց Պադիսդ շառագունելով։

(Շարունակելի)

ուեցան, և Գուբբէչի բնակչաց կողմէ ջերմագին համակրանաց արտայայտութեամբ ընդունուեցան։

—Գերմանիոյ այլ և այլ կողմերէն բազմաթիւ տիկնայք չուշանի և մանուշակի գեղեցիկ փունջեր և համակրալից ուղերձներ ղրկեցին Վիքթորիա կայսրուհւոյն, մաղթելով որ իւր կնոջական սքանչելի անձնուիրութեան արդար վարձատրութիւնն ստանայ՝ իւր ամուսնոյն շուտափոյթ ապաքինութեամբ։ Պերլինի մէջ ևս այս օրինակ ուղերձներ կը պատրաստուին, հակառակ այն հակակրութեան զոր Վիքտորիա կայսրուհին կարգ մը Գերմաններու կը ներշնչէ իբրև Անգլուհի, թէև, 17 տարեկանէն ի վեր Անգլիայէն մեկնած և իբր երեսուն տարիէ ի վեր ամուսնացած լինելով, աւելի Գերմանուհի կրնայ նկատուիլ քան Անգլուհի։

—Ռուսիոյ մէջ ևս ողողմունք տեղի ունեցան, և հաղորդակցութիւնք շատ տեղեր ընդհատեցան։ Բայց ցայս վայր գիւղերու և անձերու կորուստ չէ ծանուցուած բարեբախտաբար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Քաղաքական Ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարան Ղալաթիոյ ընդ ատենապետութեամբ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի, եւ ի մէջ այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով․

Ուշադրութեան առնլով Գարակէօմրիւկի թաղային գործոց վիճակն, այս մասին Թաղին Գեր. քարոզչին հետ խորհրդակցելէ յետոյ Թաղ. Խորհրդոյ ներկայ չորս անդամոց վրայ աւելցուց Պատրիարքարանի պաշտօնեաներէն Բրլատեան Սեպուհ էֆէնտին եւ որոշեց յանձնարարել խորհրդոյն որ իւր պաշտօնը ժամանակ մ'եւս շարունակէ։

Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը սահմանադրաբար ընտրուած լինելով, Ժողովը կատարուած ընտրութիւնն հաստատեց։

Կեսարիոյ Գեր. Առաջնորդը պատասխանելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր մէկ գրութեան՝ որով յանձնարարուած էր Էվէրէկի եւ շրջակայից կարօտելոց օգնութիւն փութացնել, կը ծանուցանէր թէ տեղւոյն Վսեմ. կառավարչին կողմէ յանձնարարուած է Էվէրէկի գայմագամին որ տեղւոյն և շրջակայից գիւղացի կարօտելոց ալիւր բաշխէ։ Ժողովն որոշեց գոհունակութեան գիր մ'ուղղել առ Գեր. Տրդատ վարդապետ սոյն խնդրոյն մէջ ցոյց տուած հոգածութեանն համար։

Կրթական Տեսչութիւնն՝ իւր յայտագրովը կը ծանուցանէր թէ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդն յօժարակամ կ'ընդունի ազգային վարժարանին մէջ սենեակ մը յատկացնել Պ. Դաւիթ Քալանթարեանցի մանկավարժական դասախօսութեանցն համար եւ թէ այս վայրն աւելի յարմարագոյն կը գտնուի, որովհետեւ թէ՛ վարժարանին եւ թէ՛ Ազգ. Հիւանդանոցի որբանոցի չափահաս աշակերտք հաւասարապէս պիտի կարենան օգտիլ։ Ժողովն այս մասին իւր հաւանութիւնն յայտնելով կարեւորը տնօրինեց գործադրութեանն համար։

Ժողովն, ուշադրութեան առնլով ազգային վաքֆներու միացած կալուածոց մասին Ելմտից տեսչութեան կողմէ մատուցեալ տեղեկագիրն, ընդունեց, ըստ եզրակացութեան տեղեկագրին, տեսչութեան առաջարկութիւնը։

ՇԱՀՊԱՂԼԵԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Վերջին պահուն Մաղնիսայէն հեռագիր մը կ'ստանանք ծանուցանող թէ Շահպաղլեան վարդապետը կառավարութեան ձեռամբ Մաղնիսայէն Իզմիր ղրկուեր է այս առաւօտ։

ԼՍԱՐԱՆ

ԱՍԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

[illegible] ՓԱՇԱՅԻ, յառաջիկայ կիրակէ, 3/15 Ապրիլ, տեղի պիտի ունենան հետեւեալ բանախօսութիւնք ի նպաստ ԱՍԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, որ հաստատեալ ի Խասգիւղ յամին 1877՝ իւրովսանն կը նպաստէ կրթական գործին, ձրիաբար դասագրքեր հայթայթելով Հայաբնակ գաւառաց վարժարաններուն։

Միսիս Սառէ, դասատու գիտութեանց, պիտի ճառէ, Ֆրանսերէն, «Զանազան երեւոյթք ելեկտրական գիտութեան», Մեծապատիւ Թովմաս էֆէնտի Թէրզեան, Հայերէն, «կինն իբրեւ մայր նկատեալ» և Տօքթոր Տիրան էֆէնտի Քարամաճի, Հայերէն, «Միջավայրի ազդեցութիւն»։

Բանախօսութեանց տեղի որոշուած է Բերայի Ցունաց Սիլլոգոսն, որ ազնուաբար Ընկերութեան տրամադրութեան ներքեւ դրուած է նոյն հաստատութեան վարչութեան կողմանէ։ Ցերեկուան ժամ ճիշդ 9ին (ըստ Տաճկաց) պիտի բացուի Լսարանն և դադարներու միջոցին, մեծանուն երաժշտապետ Միսիս Ճէմալյանի ընտիր խումբը պիտի նուագէ լաւագոյն հեղինակութիւններէ հատուածներ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վենետկոյ Մխիթարեանց Տպարանէն հրատարակուեցաւ ԹՈՒԿԻԴԻԴԵԱՅ որդւոյ Ոլորեայ պատմութիւնք Պելոպոննէսական մարտին։ Մեծանուն յոյն պատմագրին սոյն գիրքը յունարէն բնագրէ գրաբարի թարգմանուած է Վեր. Ծ. Աբրահամ Ծարեան, հանրածանօթ քաջ թարգմանիչը։

Գիրքը, շուրջ 700 երեսէ բաղկացեալ, գեղեցիկ հատոր մը կը կազմէ, կը վաճառուի ի գին հինգ ֆրանքի։

Հրատարակուեցաւ Բուրաստան Մանկանց պատկերազարդ հաւաքածոյի Է. հատորի 6րդ թիւն հետեւեալ բովանդակութեամբ․

Կորսուած գառնուկը.—Հացագործ տղու մը պատմութիւնը.—Պո՛ւմ Պո՛ւմ.—Արծիւն եւ աղաւնեակն.—Ս. փոքր Դիմոսթենոյ.—Զիարձակարան.—Համառօտ տեղագրութիւն Երուսաղեմի.—Անօրէն առաջարկ մը, երկիւղած մերժում մը.—Դիտական զրօսանք։

⁂

Հրատարակուեցաւ Կիթառ ամսօրեայ հանդիսի մարտի ամսաթիւն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Թշուառի մը Օրագրէն քաղուած.—Գայլ եւ Շուն, առակ.—Անգլիոյ միացումն եւրոպական ցամաքին.—Օդաքարինք.—Ջուր.—Չինական տարեգլուխն։

⁂

Հրատարակեցաւ նոյնպէս Տնտես ամսօրեայ հանդիսի մարտի ամսաթիւն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Արեւ. Տնտես Միութիւն.—Առակք Լաֆօնդէնի.—Մրցանակ Տնտեսի.—Առողջապահական.—Տնկեալ.—Պարապոյ ժամերու համար.—Զարմանալի աչտանակ մը.—Ազգ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Եգեսիոյ գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Նիկտէի նախկին կառավարիչ Թէվֆիգ պէյ, որուն այս առթիւ Րումելի Պէյլէրպէյի աստիճան տրուեցաւ։

Դոսովայի նահանգին տէֆթէրտար անուանեցաւ Տիգրանակերտի նախորդ տէֆթէրտար Խոճէմ պէյ։

Քիոսի ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ իրաւագիտական վարժարանի շրջանաւարտ Ահմէտ Թէվֆիգ էֆէնտի։

Այս տարուան համար Սուրբէյի Հիւմայունի երկրորդ Միւժտէճի անուանեցաւ Եըլտըզի պալատան կայս. Ջիթ քէօշկի պահապաններէն Մէհմէտ Եավէր աղա։

——

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Լիբանանու Շոֆ գաւառակի գայմագամ Նէսիպ պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ Երուսաղեմի կառավարիչ Րէուֆ փաշայի որդւոյն Ճեվտէթ պէյի։

Այլ և այլ կարգի աստիճանք տրուեցան Լիբանանու կառավարական պաշտօնէից ոմանց։

——

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Հելլենական դեսպան Պ. Քունտուրիոդիի որդի և դեսպանատան նաւային կցորդ Պ. Եօրկի Քունտուրիոդիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ ռուսական դեսպան Պ. Նելիտօֆի որդւոյն՝ Պ. Տիմիդրի Նելիտօֆի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պ. Ժադ Շալօի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ ֆրանսացի կրօնաւոր Տ. Պէրժէի։

——

ՍԴՐԷՔԵՐ ՓԱՇԱ

Անցեալ ուրբաթ աւուր Սէլամլըքէ հանդէսէն յետոյ Վեհ. Սուլթանը բա-թիյէ պատուանշան և Ֆէրիգութեան աստիճան շնորհել գերմանացի Սդրէքեր զօրավարին (Րէշիտ փաշա)։ Այս առթիւ աւելորդ չէ յիշեցունել թէ 1869ին երբ Գերմանիոյ արդի կայսրն, որ յայնժամ գահաժառանգ իշխան էր, Կ. Պոլիս այցելեց, Ն. արքայական Բարձրութեան անձին յատկացուեցաւ Սդրէքեր փաշան որ յոյժ գոհացուցիչ կերպիւ վարեց զայդ պաշտօն, որուն համար իշխանը մայրաքաղաքէս մեկնելու պահուն իւր գոհունակութիւնն յայտնած էր առ Վեհ. Սուլթանն։

——

ՏԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

Ելմտացոյցի ծախուց խնայողութեան առթիւ եղած վերջին կարգադրութեանց համաձայն՝ Պէնկազիի կառավարիչ և զինուորական հրամանատար պիտի անուանուի Ֆէրիգ Թաճօին փաշա որ նախապէս կուսակալի պաշտօն կը վարէր։ Գարասիի կառավարիչ պիտի անուանուի Տէրսիմի շինջեալ նահանգին կուսակալ Րէշիտ փաշա։ Տէրսիմի կառավարիչ պիտի անուանուի տեղւոյն Մազկերտ գաւառի կառավարիչն և Հէքքեարիի կառավարիչ պիտի անուանուի Ելպաքի կառավարիչը։

Բ. Դուռը՝ Պրուսայի, Վանայ և Քարբերդի կուսակալաց կարծիքն հարցուցած է թէ ո՛ր աստիճան խնայողութիւններ ընել կարելի է գործոց կարգադրութիւնը բարւոք վիճակի մը մէջ պահելով հանդերձ։

ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ

Պիզմարք իշխանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է շնորհաւորական հեռագիր մ'ուղղել նմա։ Նախարարապետն հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է առ Ն. Վեհափառութիւն։

ՐԻԶԱ ՓԱՇԱ

Այտընի նորընտիր կուսակալ Րիզա փաշա, ինչպէս յայտնի է, մայրաքաղաքս ժամանելուն ուղղակի կայս. պալատ գնացած էր։ Վեհ. Սուլթանը նոյն օրը սենեկապետի մը միջոցաւ իւր կայս. բարեւներն հաղորդած է Րիզա փաշային, միանգամայն հրամայելով որ երեք օր հանգստանալէ յետոյ վերստին կայս. պալատ երթայ։

Րիզա փաշա՝ իւր վեզիրութեան աստիճանը վաւերացնող կայս. հրովարտակին ընթերցումէն անմիջապէս յետոյ Իզմիր պիտի ուղեւորի իւր պաշտօնը գլուխ անցնելու։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ Ի ՊԱԼԱՏ

Ահաւասիկ քանի մը կարեւոր մանրամասնութիւնք այն հացկերոյթի մասին որ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, երեքշաբթի գիշեր տրուեցաւ ի պատիւ գերմանական դեսպանին։

Պ. տը Րատովիձ դեսպանատունէն կայս. պալատ առաջնորդելու գնացած էին Խարիճիյէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ և Ղալիպ պէյ։ Դեսպանն և իւր թարգմանը ու պահակ Լօրէլէյ շոգենաւուն սպայք որք կ'ուղեկցէին նմա պաշտօնական համազգեստ կը կրէին, վասն զի այս արտասովոր պարագային համար սուգը վերցած էր բացառաբար, ի վերջոյ վերստին շարունակելու համար։ Պ. տը Րատովիձ Եըլտըզի պալատ հասնելով, ընդունուեցաւ արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշայի և արարողապետ Մունիր փաշայի կողմէ. այդ պահուն զինուորական նուագածուաց խումբը գերմանական ազգային երգը կը նուագէր. ապա նոցին վսեմութեանց միջոցաւ Վեհ. Սուլթանին քով առաջնորդուելով, Ն. Վեհափառութեան մատոյց իւր յանձնարարագրերը զորս, ըստ սովորութեան, նորոգած է նոր կայսրն Ֆրետերիք։ Ի պատասխանի՝ Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորեց Ֆրետերիք կայսեր գահակալութիւնն և յայտնեց թէ բարեբաղդ էր տեսնելով որ վերստին Պ. տը Րատովիձ կը յանձնուէր Գերմանիոյ ներկայացուցչի պաշտօնն իւր արքունեաց մօտ և թէ երկուց երկրաց միջեւ կեցած բարեկամական յարաբերութիւնք ևս աւելի պիտի ամրապնդուին։

Կայսերական այս խօսքերէն յետոյ, դեսպանն իւր հետեւորդներով քաշուեցաւ ունկնդրութեան դահլճին կից սրահի մը մէջ ուր համախմբուած էին բարձրաստիճան արքունականք։ Քիչ յետոյ, Վեհ. Սուլթանն հրաւէր ղրկեց առ Պ. տը Րատովիձ որպէս զի իւր մօտ երթայ սպասելով իրեն սեղանի ժամուն։ Այս միջոցին ունկնդրութեան ներկայ էին Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշա և դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Շառլ Դեշտալ. Մի քանի վայրկեան խօսակցութենէ յետոյ, Վեհ. Սուլթանն հրաւիրեց զՊ. տը Րատովիձ ի սեղան, թէեւ գերմանական դեսպանուհին ևս հրաւիրուած էր հացկերոյթին, սակայն անձնական տկարութեան պատճառաւ մի քանի օրէ ի վեր Բրինքիբօ կը գտնուելով, չէր կրցած անձամբ պատասխանել կայսերական հրաւէրին։

Վեհ. Սուլթանը Սև [illegible] ականակուռ պատուանշանը կախած էր և Պ. տը Րատովիձ՝ Օսմանիէ պատուանշանն։ [illegible] Ն. Վեհափառութիւն խօսակցեցաւ դեսպանին հետ յոյժ սիրալիր կերպիւ։

Ճաշէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանը փոքր սրահ մը քաշուեցաւ ուր ունկնդրութիւն մը շնորհեց Պ. տը Րատովիձի, ի ներկայութեան Մեծ-Եպարքոսին և Պ. Դեշտալի։

ԿԻՊՐՈՍԻ ԲՆԱԿԻՉՔ

Կիպրոս կղզւոյն բնակչաց ներկայացուցիչք վերջին օրերս գումարում մ'ունենալով ի Լէֆքոզիա, որոշեր են պատգամաւորութիւն մը ղրկել յԱնգլիա, յիշատակագիր մը մատուցանելու համար Լորտ Սալզպըրիի, Խորհրդարանին և ի հարկին Թագուհւոյն՝ որով կը յայտնեն այն տխուր կացութիւնն յոր մատնուած է կղզին արդի վարչութեան օրով և անմիջական դարման կը հայցեն։ Յիշատակագրին խմբագրութիւնը միաձայն հաւանութեամբ ընդունուած է քրիստոնեայ և իսլամ պատուիրակաց կողմէ որոց միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ։ Պատգամաւորութիւնն որ Լոնտոն պիտի ուղեւորի, կազմուած է Լէֆքօզիոյ յոյն մետրապոլիտէն, որ պիտի նախագահէ, երեք քրիստոնեայ անդամներէ և մէկ իսլամէ։ Ուղեւորութեան ծախքերը պիտի հոգացուին հանրային հանգանակութեան մը միջոցաւ։

Կիպրոսցիք մեծ վստահութեամբ բարւոք արդիւնք մը կ'ակնկալեն այս դիմումէն։

ՄԱՀՍՈՒՍԷԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ծովային նախարար Վսեմ. Հասան փաշա գրեթէ ամեն օր Մահսուսէի վարչութեան պաշտօնատունն երթալով այդ վարչութիւնն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը մէջ դնելու միջոցներով կ'զբաղի ու կը քննէ բոլոր հաշուական գործողութիւններն որոցմով շատ անգամ ժամերով կը զբաղի։ Մահսուսէի վարչութիւնը կարեւոր բարենորոգումներ ի գործ դրած է և որոշած է ամրան եղանակին մէջ կղզիներու ժողովուրդը գոհացնելու համար երկու նոր շոգենաւներ գնել որոց միոյն արագութիւնը մէկ ժամուան մէջ տասն-հինգ և միւսինը տասն-երեք մղոն լինի։

ՍԱԱՏԻ ՊԷՅ

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Բարձր. Սպարապետին որդի եւ կայս. Թիկնապահ գնդապետ Սաատի պէյ յօդացաւէ կը տառապի եւ կը փափաքի Գերմանիոյ հանքային ջուրերն երթալ, արտօնած է զՍաատի պէյ իւր հիւանդութիւնը դարմանելու համար երթալ այդ հանքային ջուրերը։ Սաատի պէյ մէկ քանի օրէն կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ

Վերջնապէս որոշուած է քսան առ հարիւր իջեցունել Թուրքիոյ Ռէժիին դրամագլուխը։ Ընկերութիւնն իւր յանձնառութեանց տետրի 24րդ յօդուածի տրամադրութեան համաձայն իրաւունք ունի իւր դրամագլուխը պակսեցնելու կամ աւելցունելու, պայմանաւ որ կայս. կառավարութեան կողմէ վաւերացուի այս մասին տրուելիք ո՛ր և է որոշում։ Սոյն վաւերացում ստացուած չէ տակաւին, բայց ըստ որում Ռէժիի դրամագլուխն վերոյիշեալ համեմատութեամբ ինքնին զեղչուած է ընկերութեան կրած վնասուն պատճառաւ, և հետեւաբար կատարեալ իրողութիւն մ'է, կառավարական վաւերացումն այս պարագային մէջ պարզապէս ձեւակերպութիւն մ'է։

ԿՐԵՏԷ

Աթէնքէն մայրաքաղաքս հասած զեկոյց մը կը հաստատէ թէ Կրետէի վերջին անցից նկատմամբ հելլէն կառավարութիւնն յոյժ զգուշաւոր և ուղիղ ընթացք մը բռնած է։ Այդ դէպքեր քաղաքական հանգամանք մը չ'ունին բնաւ և կղզւոյն ոստիկանական իշխանութեանց վերաբերեալ գործեր են։ Գալով Կրետէի հելլենական հիւպատոսաց, այս վերջինք իրենց կառավարութենէն հրահանգ ստացած են համաձայնիլ կղզւոյն օսմանեան իշխանութեանց հետ և ամեն կերպիւ նպաստել հանրային խաղաղութեան պահպանման։ (Սթամպուլ)

Կայս. Թիկնապահ դեր-հազարապետ Րիզա պէյ, որ ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդ էր, մեռաւ. Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ յուղարկաւորութեան ծախքը կայս. մասնաւոր արկղին վճարուեցաւ։

—Վեհ. Սուլթանը տեղակալ-գընդապետի աստիճան շնորհեց կայս. Թիկնապահ հազարապետ Ալի պէյի։

—Րէշատ պէյ, որ Վճռաբեկ ատեանի անդամ անուանուած էր, նոյն ատեանին աղերսագրոց ճիւղին անդամ անուանուած է։

—Թնդանօթարանի ջրհանկրաց գընդին հարիւրապետներէն Ահմէտ էֆէնտի Հէնրի Մարթինի դրութեամբ նոր հրացան մը շինած է։ Այս հրացան մէկ քիլօ 150 կրամ պակաս ծանրութիւն ունի Հէնրի Մարթինի սովորական հրացանէն և քսան չորս հարիւրորդամեդր աւելի կարճ է։ Ցատկապէս կատարուած փորձ մը հաստատած է թէ այս նոր հրացանի գնդակն 3000 մեդր հեռաւորութիւն կը կտրէ և 1700 մեդր հեռաւորութեամբ դրուած թիրախը կը զարնէ։

—Սելանիկի արքունի կալուածոց տնօրէն Գրիգոր էֆէնտի Բաշալեան որ երկու շաբաթէ հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուէր արձակուրդով, երէկ մեկնեցաւ ի Սելանիկ, [illegible] ընկերութեան շոգենաւով։

Նոյն շոգենաւուն մէջ կը գտնուէր նաեւ Պ. Բագրատաձէ, Վրացի գիտնականն Այնորոզ կ'երթայ, տեղւոյն ռուսական վանքն այցելելու։

—Եգիպտական լրագիրք, մանրամասնաբար նկարագրելէ յետոյ Բրէնս Հասան փաշայի յուղարկաւորութիւնը, կ'ըսեն թէ այս առթիւ 59,000 ոսկի (այսինքն 1,300,000 ֆրանք) բաշխուեր է Եգիպտոսի աղքատաց, Խտիվական ընտանիքը քառասնօրեայ սուգ պահել սկսեր է։

—Կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Րաղիպ փաշա որ Աղեքսանդրիա գնացած էր Բրէնս Հասան փաշայի յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու ի դիմաց Վեհ. Սուլթանին, մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

—Վէրնուտաքի եղբարք և Սէյար էֆէնտի Րաֆաէլլի կայս. կառավարութենէն մենաշնորհ ստացեր են Տէտէ-Ազաճի մօտերը գտնուած ծարրաքարի հանքի մը շահագործման համար։

—Մայրաքաղաքիս աւստրիական գեր-հիւպատոս Պ. Բօկասար Ադրիանուպոլիս փոխադրուած է նոյն պաշտօնով։

—Խոճէր էֆէնտիի (Օռոզդի) վաճառատունէն գողցուած ապրանաց գումարը 13,000 ոսկւոյ չափ կը հաշուուի։ Սոյն գողութեան իբր հեղինակ ձերբակալուած են նոյն վաճառատան պաշտօնեաներէն Հելլէնացի Զարիֆի օղլու Ծօրճի, Եօրկի Ֆիլիքի, Տէմիսթօկլի, Սոֆիի Տինոֆիլ, Տէխմաք և Պէտժի։ Նախնական քննութեան թղթերն յանձնուած են դատական իշխանութեան։ Հարցաքննութիւնները պիտի կատարէ Պոլսոյ հարցաքննիչ դատաւորներէն Հիւսէյին Սըրրը էֆէնտի։

—Երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Կարնոյ պահեստի զօրաց հրամանատար միւլիրվա Սալիհ փաշա։

—Ոստիկանութիւնն երէկ 39 գողեր եւ քսակահատներ աքսորեց։

—Հաքիքաթի ուղղեալ նամակ մը ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Քեաղըթխանէի առուակին վրայ գտնուած կամուրջներէ միոյն վրայ որ բոլորովին խարխուլ վիճակի մէջ է և մեծ վտանգ կսպառնայ, մանաւանդ այս միջոցիս յորում գարնան առթիւ մեծ բազմութիւն կը դիմէ այդ կողմերը։

—Երէկ Աղեքսանդրիայէն մայրաքաղաքս ժամանեց Եգիպտացի Բրէնս Հալիմ փաշայի դուստրն՝ իւր եօթը նաժիշտներով։

ՏԱՂԻԿ ՀԱՒԵՍՏԱԹԵՐԹ

Տաղիկ հանդէսը զոր աւելի առաջ ուրիշ տպարանի մէջ ստիպուած էինք հրատարակել, վերջապէս այս անգամ յաջողեցանք Ալաճա Համամ Բիւյիւք Եըլտըզ խան երկրորդ յարկ թիւ 9 սենեակը փոխադրել։

Այս առթիւ կը խնդրուի մեր արգոյ ընթերցողներէ որ թէ՛ Պոլսէն եւ թէ՛ Գաւառներէն այսուհետեւ ո եւ է նամակ կամ գրութիւն ուղղակի մեր նոր հասցէին ղրկեն։

Տնօրէն-Ըն
«ՏԱՂԻԿ» ՀԱՆԴԻՍԻ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Մոսկուա, 10 ապրիլ

Մոսքովսքիյա Վէտոմոստի իբր Պիզմարք իշխանին մէկ խորամանկութիւնը կը նկատէ Պաթէնպէրկի Աղեքսանդր իշխանին ամուսնութեան միջադէպը։

Ռուսիա, կ'ըսէ ռուս լրագիրը, չպիտի փոխէ իւր աշխարհավարութիւն։ Ռուսիա բան մը չպիտի կորսնցնէ եթէ Պաթէնպէրկի իշխանին ամուսնութիւնն ազատէ զԳերմանիա Պիզմարք իշխանին բռնաւորութենէն։

Լոնտոն, 10 ապրիլ

Նիւ-Եորքէ կը հաղորդեն թէ Միացեալ Նահանգաց և Մարոքի վէճն իրաւարարաց պիտի յանձնուի։

Լոնտոն, 11 ապրիլ

Լորտ Սալզպըրի, այս գիշեր ատենաբանութիւն մ'ընելով հաստատեց թէ բոլոր կառավարութիւնք կ'աշխատին զգուշանալու կռուէ մը և թէ տեղի կայ հաւատալու որ յաջողութիւնը պիտի պսակէ իրենց ջանքերը։

Հռոմ, 11 ապրիլ

Երեք շոգենաւք մեկնեցան երէկ Նափոլիէն՝ Մասուայի իտալական զօրքերն յիտալիա փոխադրելու համար։

Իսմայիլիա, 11 ապրիլ

Ապրիլ 1էն 10 Սուէզի ջրանցքէն անցնող նաւուց թիւն է 88 և տասնօրեայ հասոյթը 1,620,000 ֆրանք։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 31 Մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

ամիս Լոնտրայի վրայ (պահանջի)	111 5/8
3 » » » (վճարելին)	111 1/4
» Փարիզի » (պահանջի)	22 67 1/2
» » » (վճարելին)	22 75

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Գաճէկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ս)	Սէրի Գ. Ն.	15 27
Գօրայական գոցուելէն վերջը	» »	15 27
Բէրայի մէջ	» »	— —
Առաւօտուն բացուելը	» »	15 22
Բարձրագոյն գին	» »	15 24
Նուաղագոյն »	» »	15 22
Կէս օրին	» »	15 24

ԽՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	Գ. Կ.	35 26
Այս առաւօտ	»	35 16
Կէս օր	»	35 22

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն 1858) 1862)	Ա	Սէրի Գ. Կ.	24 10
» 1860) » 1863) » 1872)	Բ	» «	14 25
» 1865) » 1869) » 1873)	Գ	» Գ.	15 22

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԱԿ

Օսմանեան Ճէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 15
Քրէտի Ճէնէրալ	Օսմ.	7 13
Պանք տը Գոնա	»	6 30
Օսմ. Շանժ է վալէօր	»	4 15
Թրամուէյ	»	407 1/2
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	38 25
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	135

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

Լոնտոն, 11 ապրիլ ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ			101 5/16
Օսմ. »	Սէրի Գ.	բացուելը	14 1/8
» »	»	գոցուելը	14 1/16
» »	»	Ա.	24 1/4
» »	»	Բ.	14 1/2
» »	»	Գ.	13 7/8
Օթոման 1871		Գ. Կ.	79 3/4
փոխառութիւն 1877		Գ. Կ.	94 1/2
Պանք Օթոման			10
Ռուսական փոխառ. 1873			93 5/8
Եգիպտական միացեալ (Ինիֆիէ)			80 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)			103
Դայրա Սանիէ			77 1/2
Դոմենիալ (փոխառ. Րօչիլտ)			100 1/4
Հունգարական պարտամուրհակ 4 %			— —
փոխանակութիւն Փարիզի վրայ			25 45

Վիէննա, 11 ապրիլ ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 70
Օսմանեան երկաթուղի	19 60

Փարիզ, 11 ապրիլ ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %		106 70
» » 3 %		81 37 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Գ.	բացուելը	14 20
» » »	գոցուելը	14 10
» » » Բ.		13 75
» » » Գ.		13 75
Օսմանեան երկաթուղի		33 25 (*)
» Րէժիի բաժնեթուղթք		— —
Պանք Օթոման		507 50
Գրէտի Լիոնէ		557 50
» Ֆօնսիէ		1345
Բաժնեթուղթ Լիոնի		1265
Սուէզի ջրանցք		2111 25
Ռուսական 5 % 1877 ի		99 5/8
Իտալական Ռանթ		95 65
Սպանիական (արտաքին)		67 7/8
Եգիպտական միացեալ		408 75
Բրիօրիթէ Թիւրք		372 50
5 % Հելլենական		367 50
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 28

ՓԱՐԻԶ ՓԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Փարիզ, 11 ապրիլ ժ. 10 և 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	— —
Օսմանեան քօնսօլիտէ	14 02 1/2
Եգիպտական	408 75

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՃԱՇԱԿ

Արեւելքի երկուշաբթի աւուր թերթին մէջ Պրն. «Բ.» խօսելով Խասգիւղի Թատրոնին եւ ի մասնաւորի Մնակեան էֆէնտիի տըւած փայլուն ներկայացմանց մասին, ցաւ կ'յայտնէ թէ Խասգիւղցին ըստ արժանւոյն չգնահատեր յիշեալ արուեստագէտին բարձր կարողութիւնն եւ թէ Թատրոնատէր էֆէնտիի այս առթիւ յանձն առած մեծամեծ զոհողութիւնները կը մնան անքաջալեր։

Սոյն դիտողութեանց նկատմամբ մի քանի պարզ դիտողութիւն ալ կուզեմ ես ընել իբրեւ Խասգիւղցի։ Նախ ի դէպ է կարծեմ յիշեցնել թէ՝ աստի իբր քառորդ դար առաջ, Պոլսոյ մէջ, առաջին անգամ, Թատրոնի մը հիմնարկութեան գաղափարն Խասգիւղցին յղացած եւ մեծամեծ զոհողութիւններով յաջողած է իւր մէջ հիմնել հայկական անդրանիկ Թատրոնն, որ՝ քիչ յետոյ, այլ եւ այլ պարագաներու բերմամբ փոխադրուած է ի Բերա եւ ճանչցուած է «Արեւելեան Թատրոն» անուամբ։ Այս Թատրոնն էր որ՝ Խասգիւղցիներէ կազմեալ մի մասնաւոր ընկերութեան տնօրէնութեամբ օրով ա՛յնքան փայլեցաւ, այնքան իրաւացի հռչակ հանեց իւր յարատեւ կանոնաւորութեամբն ու ճշգրտութեամբ։ Արեւելեան Թատրոնն էր որ ծնաւ Հայ դերասանական մի ընտիր խումբ եւ ներշնչեց ազգին՝ Թատերասիրական ճաշակ։ Բայց աստի՝ Խասգիւղ իւր անցեալ լաւագոյն օրերուն մէջ և մինչեւ վերջին ժամանակներս՝ մայրաքաղաքիս հանդիսավայրերու առաջնակարգ յաճախորդներէն մին է եղած և կրցած է ըստ արժանւոյն գնահատել նոցա բարոյական մեծ կարեւորութիւնը։

Սակայն չկարծուի թէ այս տողերը գըրելով նպատակ ունիմ, իբրեւ Խասգիւղցի, նախնեացս գործերով հպարտանալ։ Հեռի ինձմէ այսպիսի մի գաղափար։ Միայն սա պարագայն կուզեմ զգացնել տալ թէ Թատրոնի բարոյական բարձր նշանակութիւնը մեկնաբանել և կամ զայն քաջալերելու հրաւէր կարդալ Խասգիւղցւոյն՝ բոլորովին աւելորդ ձանձրութիւն մը յանձն առնուլ է ըստ իս։

Երկրորդ՝ Խասգիւղ իւր արդի վիճակին մէջ, մայրաքաղաքիս աղքատիկ թաղերէն մին է, որու ամէն ազգի բնակչաց հարիւրին եօթանասունը հազիւ իւր օրական անմիջական պիտոյքն հոգալու չափ նիւթական կարողութիւն մ'ունի։ Այսպէս ըլլալով հանդերձ, 3-4 ամսէ ի վեր նոյն ոչ բարեկեցիկ և իբր ո՛չ Թատերասէր ու ո՛չ գնահատող ռամբասուած հայ հասարակութիւնն էր որ՝ ըստ մեծի մասին թէ՛ Թատրոնատէր էֆէնտիին և թէ՛ Թաղին կրթական և այլ բարեսիրական հաստատութեանց ի նպաստ և բացառիկ գիներով տրուած երեկոյթներն անձամբ և արդեամբ քաջալերեց։

Երրորդ՝ Թատերական ձեռնարկութեան նպատակն որքան ազնիւ ըլլայ և օգտաշատ, գիները որչափ համեստ և դիւրամատչելի երեւին, դարձեալ երբ այդ հաստատութիւնն սահմանուած է չահուիլ այնպիսի մի Թաղէ, որպէս է Խասգիւղ, որու բնակչաց մեծագոյն մասը օրը օրին ապրելու անձուկ սահմանին մէջ է, կարծեմ այդ թաղեցին ամիսը՝ առ նուազն 80-90 ղշ. բուչի բացառիկ ծախք մը չկրնար յատկացնել իւր արդէն նիհար պիւտճէին վրայ։ Եւ ո՞ր Թաղի բնակչաց միջնակարգ և ստորին դասերը [illegible] երկու անգամ Թատրոն և կամ համանման երեկոյթներ վայելելու դիւրութիւնն ունի։ Բերայի նման մեծահարուստ և բազմամբոխ կեդրոնին մէջ գտնուած Թատրոններէն քանի՞ն կը լեցուին իրենց նպատակին մէջ։ Նոյն իսկ բարեկեցիկ դասէն ամիսը քանի՞ անգամ ըստ [illegible] համախմբութիւն մը կը տեսնուի այս կամ այն Թատրոնին մէջ։

Գալով Մնակեան էֆէնտիի, որ արուեստագիտական մեծ արժանիքն իբրեւ հայրենակից մօտէն ճանչելու պատիւն ունիմ, բացառիկ զոհողութեան մը, վերջապէս [illegible] մը հաճոյքն չտուաւ մեզ։ Ներկայացուած խաղերն, թէեւ ընդհանրապէս լաւ պատրաստուած, և հետաքրքրաշարժ, սակայն արդէն բազմիցս տեսնուած ու լսուած էին, և այս ալ անշուշտ իր պատճառներն ունի։

Մնակեան էֆէնտին, կ'ըսէ Պ.ն. Ք., աւելի փայլուն կը գնահատուի մայրաքաղաքիս Թրքաց ուսեալ դասէն։ Բոլոր Թամազյանի ամառուն գիշերներն Շահզատէ Պաշիի Թատրոնին մէջ Նոր խաղեր ներկայացնելու պայմանագրութիւն ունի, ինչպէս նաև ամառն Սկիւտարի մէջ։ Ճշմարիտ է այդ։ Սակայն եթէ չեմ սխալիր, Մնակեան էֆէնտին ո՛չ թէ Խասգիւղի մէջ նուազ համակրութիւն և կամ իր արժանեաց անբաւական գոհացում գտնելուն համար է որ կնքած է այդ պայմանագրութիւններն, այլ՝ այս տարի եւս բրած է ճիշդ այն բանը՝ ինչ որ կ'ընէր սովորաբար ամեն տարի։ Եւ յօդուածագիրն ալ չի՞ հաստատեր մեր վերև յայտնած ճշմարտութիւնը՝ երբ կը յաւելու թէ՝ առաջիկայ ձմրան համար ի Բերա կարգ մը հայերէն ներկայացումներ տալու առաջարկներ եղած են Մնակեան էֆէնտիի, և գործին նիւթական յաջողութիւնն ապահովելու համար Բերայի հայազգի պերճ դասըն մասնախումբ մը կազմելու վրայ։ Ո՛չ ապաքէն Պոլիս և Սկիւտար շատ աւելի բազմամարդ ու բազմեկեղի կեդրոններ են քան Խասգիւղ։ Ո՛չ ապաքէն Մնակեան էֆէնտի՝ Բերայի նման հարուստ թաղի մը մէջ իսկ չպիտի կարենայ ըստ արժանւոյն գնահատուիլ եւ գտնել նիւթական քաջալեր՝ առանց պերճ դասուն կանխաւ տալիք նիւթական ապահովութեան։

Եւ միթէ Խասգիւղցին մեղադրելի՞ է պերճ դաս չունենալուն համար։

Խասգիւղ Գ. Մ.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԵԴԵՍԻԱ, 2 մարտ

Ներկայ տարւոյ հունձքն առատ արդիւնք կը խոստանայ առ այժմ եւ եթէ մինչեւ վերջն հնձոյ վիճակ յաջող ընթանայ, աներկմիտ ենք որ ժողովրդեան թըշուառ կացութիւնը քիչ շատ պիտի ամոքի՝ Բնութիւնն՝ օդոց բարեխառնութեամբ եւ անձրեւաց առատ տարափներով հնձոց յոյժ նպաստաւոր կը գործէ ցարդ. բայց միակ եւ մեծ վտանգ կ'սպառնայ մարախի գոյութիւնն, որոյ համար հասարակութիւնն իրաւամբ մեծ երկիւղ կը տածէ։ Եթէ աբաղածախ կենդանին կարենայ սյս տարուան հնձոց եւս վնասել, յապագային թըշուառագոյն պիտի լինի ժողովրդեան արդէն թշուառ վիճակը։

Տեղական կառավարութիւնն, որ անցեալները Պաշտօնական Ցայտարարութեամբ մը կը պարտաւորէր 15—60 տարեկան եղող արու բնակչաց իւրաքանչիւրը՝ որոշեալ յատուկ պաշտօնէից յանձնել 5 օխայ մարախի հունտ, նախանձական կեդրոնէն՝ Հալէպէ Նոր հասած հրամանի մը վրայ, իւրաքանչիւր անհատէ 5ի փոխանակ «70» օխայ կը պահանջէ այժմ։

Կը պատմուի թէ մարախը Հալէպի կողմերն այնչափ բազմութեամբ հունտ ձգած են, որ մէկ քառաչափ արտէ հանուած հունտը 6 լիրայի ծախուած է, զոր կը գընէ հասարակութիւնն՝ մարախի ջնջման հսկող պաշտօնէից յանձնելու համար։ Մարախի ջնջման խնդրոյն առթիւ, որ հասարակութիւնն զբաղեցնող օրուան խնդիրն է, Վսեմ. կառավարչէն առ Գեր. Առաջնորդ սրբազանն ուղղեալ պաշտօնագրոյ մը մասին տնօրինութիւն մ'ընելու համար, երէկ Գաւառ. Ժողովը նիստ ըրաւ յԱզգ. Առաջնորդարան, ուր Վանքէն գալով նախագահեց Նորին սրբազնութիւնն։

—Այս կիրակի առաւօտ քաղաքիս քահանաներէ մին, օգուտ քաղելով Գեր. Առաջնորդ սրբազանի բացակայութենէն, որ Ս. Սարգսի վանքը կը բնակի այժմ, սկսաւ քաղաքի եկեղեցին երկարաձիգ քարոզ մը խօսիլ, բայց ժողովրդական հանդարտ՝ այլ դժգոհ ցոյցի մը վրայ՝ ի վերջոյ պարտաւորեցաւ ընդհատել իւր խօսքը։

Սոյն ինքնին անկարեւոր լուր՝ եթէ աստ կը յիշեմ, մասնաւոր պարագայի մը պատճառաւ է։

Նոյն քահանայն եկեղեցւոյ բեմէն գիրք քարոզ կը խօսէր մերթ հայերէն եւ մերթ օտար լեզուաւ մը։ Չենք հասկնար թէ հայախօս և հայիմաց ժողովրդեան մը հետ, որպէս է Եդեսիոյ հայ ժողովուրդն, ի՞նչ կը նշանակէ օտար լեզուաւ խօսիլ։

Եթէ սխալ չենք, օտար լեզուաւ քարոզ խօսելու սովորութիւնն այս կողմեր սկսած է մանաւանդ բնիկ Սսեցի Կիլիկեան նախկին վարդապետներէ, որք իրենք իսկ դժբաղդաբար զուրկ գոլով ազգ. լեզուի գիտակցութենէն, կը կարծէին թէ Կիլիկիոյ խեղճ մը քաղաքաց օտարախօս հայ ժողովրդոց նման, ամեն ուրեք հայ ժողովուրդն անգէտ է իւր ազգ. լեզուին, մինչդեռ իրողութիւնն այսպէս չէ։

Թէեւ Եդեսիոյ մասին անտարակոյս ենք որ Առաջնորդ սրբազանն ազդու տնօրինութիւն մը պիտի ընէ՝ ցուցամոլութեամբ օտար լեզուաւ եկեղեցւոյ բեմէն քարոզ խօսելն արգիլելու համար, սակայն յոյժ փափաքելի է որ Ազգ. Պատրիարքարանն յանձնարարութիւններ ընէ առ որս անկ է, որպէս զի առ այժմ գոնէ ամէն հայախօս գաւառաց եկեղեցական բեմերէն առ ժողովուրդըն օտար լեզուաւ խօսելու սովորութիւնն, զոր ունին տակաւին եկեղեցականաց ոմանք, արգիլելու պաշտօնապէս։

—Քանի մը տարի է ի վեր մանաւանդ՝ գինետունք դժբաղդաբար այնչափ բազմացած են աստ, որ կը գտնուին ամէն թաղի մէջ, և գրեթէ ամէն անկիւն՝ գինեվաճառներու կրնաք հանդիպիլ։

Գինետանց յաճախութիւնն՝ այնպիսի վնասուց և անպատեհութեանց տեղի կուտար, որոց կարելի չէր հանդուրժել։ Այս առթիւ, Թաղային Տեսչաց հաւաքական բողոքանաց վրայ, Քաղաքապետական խորհուրդը՝ չարթուս մէջ գոցեց գինետուններըն առժամապէս, և միայն 1-2 պանդոկներու մէջ ծախուն արտօնեց։

ԳԷՈՐԳ Կ. ՈՍԿԵՐՉԵԱՆ

ՑՈՒԵՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

(ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ՕՐԱԳԻՐԸ)

6 Մարտ 1888

Բարեկենդա՜ն . . . Որքոզ ամիսէն, որքոզ ու սրբուհեաց շաբաթներէն, հայրենանուէր ջերմաջերմ այն արտասուքներէն յետոյ, պիտի խնդա՛նք աճա։ Սակայն միթէ բաւական լացի՞նք . . . Ի՛նչ յիշատակներ զարթուցին ի մեզ ա՛յն տօներն, որք օրացոյցին մէջ նշանակուած են ամառըն առաջին ամիսները, մանաւանդ վերջին շաբաթներն՝ յառաջ քան զբուն բարեկենդան։ Մեր ամենամեծ և ամենասուրբ նախահարք՝ տարւոյն սկիզբներէն իրարու կը յաջորդեն անընդհատ։ Շղթայ մ'է, որ՝ ի ձեւ ծիածանի կը տարածուի Հայոց բնակած Ասիական անսահման գաւառներէն մինչեւ ուր որ Հայք սփռուած են, յԵւրոպ, յԱփրիկէ, յԱմերիկա, յՀնդկաստան։ Նախահարք, հայրապետք, սուրբք ու վըկայք, զօրավարք ու զօրականք, քահանայք և եպիսկոպոսունք, կանայք և կուսանք, աճա մեծաձիգ շղթային օղակներն։ Հնութեան բոլոր վեհութիւնն ունին այն դէմքերն, ու բոլոր գեղեցկութիւնը նահատակութեան, ու բոլոր հրապոյրը զոր կ'ընծայեն արտասուքն հեղեալ առաջի ընդմիջական յաղթանակին. քանզի բոլոր այն պատերազմաց մէջ, զորս Հայք վարեցին ի պաշտպանութիւն Հայաստանեայց եկեղեցւոյն, Հայաստանեայց եկեղեցի՛ն տարաւ յաղթանակն. ու՝ թէեւ ռմբակոծեալ՝ կանգուն մնաց և պիտի մնայ յաւիտեան Հայաստանեայց եկեղեցին։ Ո՜հ, քանի՜ գեղեցիկ է ծիածանն որ գլխոյս վերեւ կը տարածուի. քանի՜ հիասքանչ՝ վարդագոյն փառքն՝ որ յաջերս կը հոսէ կամարաձեւ, ի ձեւ ա՛յն յարկին որոյ ներքեւ մկրտուեցայ, որոյ վերեւ կը սաւառնի հրեշտակն Հայաստանեայց։ Քանի՜ պաշտելի ու փարելի՝ եկեղեցին մեր Հայաստանեայց։

8 Նոյն

Բարեկենդանն անցաւ. Այդ բառն այսօր բոլորովին նիւթական նշանակութիւն ունի. Բարոյական վերակենդանութիւն չը բերեր բարեկենդանն։ Ուրի՛նչ կայ բարի մեր շուրջ. Դիմակ չինօղները տխուր են, որովհետեւ ամեն տարի նուազ դիմակ կը շինուի. դիմակ ծախօղները տխուր են, որովհետեւ ամեն տարի նուազ դիմակ կը վաճառեն. դիմակ կրօղներն ալ տխուր են, քանզի նուազ ժողովուրդ կը հետեւի ամեն տարի դիմակաւորաց ստոստոուն խումբին։ Ժողովուրդն այսօր ակամայ կը զուարճանայ՝ կրնայ ըսուիլ. զուարճութեան կը հրաւիրուի տոմսակներով, որոնց մէջ սովի, հրդեհի, ողողման, կողոպուտի, ի մի բան՝ թշուառութեան ու դժբաղդութեան վրայ կը խօսուի։ Երբ ուսմունք չը կար, երբ չէր ծնած ազգային զգացումն, երբ դեռ Սահմանադրութիւն չունէին Հայք, [illegible] ու [illegible] կ'երթային առանց հրաւէրի, և կ'երթային զուարճանալու համար. իրօք ալ կը զուարճանային, քանզի Սահմանադրութիւն չունէին, քանզի հրաւիրանոք չէին երթար զբօսանքի կամ հրաւիրատումսերուն մէջ՝ եթէ կային՝ խաղին նիւթը կը ծանուցուէր և ոչ ազգային աղէտք մը կը գուժուէր։

Այս իրիկուն [illegible] բացի. բնականաբար [illegible] նախ կարդացի. «Ինչպէս Կէօլ-Բազարի (Պիրէճիք) սովեալ ազգայնոց . . . .» Մնացեալը կը գուշակէք. կամ պարահանդէս կամ հանդիսականութիւն. Ուրիշ լո՛ւր. «Արաբկիրի Մադ գիւղի Ս. Նշան եկեղեցին կողոպտուած լինելով . . . .» Ա՛լ չը բացի լրագրին երրորդ երեսն, ուր ժամանակէ մ'ի վեր և՛ս քան զև՛ս մորմոքիչ նկարագրութիւնք կը կարդացուին գաւառացի ժողովրդեան վիճակին։ Մարդ չէ կարող միշտ ինքզինքը բռնել. քանի՛ անգամ է՝ գաւառական թըղթակցութեան մ'ընթերցումն հազիւ սկսած, աչքերս կը լեցուին. կ'արտասուեմ, կը մտածե՛մ. Այս բարեկենդա՞ն է . . . .

11 Նոյն

Ձմեռն անցաւ, ձիւներն—այն յոգնախաւեան ձիւներն—հալեցան, և բընութիւնն՝ աւելի գեղեցիկ քան երբեք՝ կը վերածնի. Ծառերն՝ իրենց ծծած ճերմակ ձիւնը՝ ճերմակ ծաղկի ձեւով կ'արտաբերեն կապոյտ երկնից ներքեւ։ Եւ կապոյտ երկինքն, որ իր ձեան մթերքն սպառեց, ջերմին աստղեր կը թափէ մեր գլխուն՝ փոխանակ ցրտագին ձեան. Հաւերն հրճուագին կը կտկտան. ա՛լ եւս չը ծախուիր սև ու սուղ ածուխ, այլ ճերմակ աժան հաւկիթ. Ճերմակ թիթեռունք՝ ծառերուն ճերմակ ծաղկներուն ընդհարելով՝ կը ճեմեն կամ կը դեգերին օդոց մէջ, որ և՛ս քան զև՛ս շողիւք ու բուրմամբք կը լցուի. Ճերմակ գառնուկներ՝ դալարաւէտ բլրոց կողերուն վրայ կը գծեն խայտաբղէտ ծիր կաթին, որ օձապըտոյտ կ'իջնէ մինչեւ գեղափոշի փողոցներն՝ նորատի մանկանց երամներով և՛ս լայնաւէտ ու երկարաձիգ. Ճերմակ կատուներն, որ դառանց մայիւնին կը խառնէ իր քաղցր մլաւիւն, ճերմակ թիթեռնկանց բարձրութեամբն յօդս կ'ոստնու, ձեռք առնլով՝ որք կը հմայեն բանաստեղծն ու կը յուսահատեցնեն պատկերհանն։

Ամեն բան ճերմակ. և սակայն ձըմեռն արդէն հեռացած է. Բայց միթէ գաղղ ու բուրումնաւէտ ձեռ մը չէ՞նք կրնար կոչել գարունն, որպէս Հիւկօ «գարնան անուշաբոյր ձիւն» կ'անուանէ խնձորենւոյն ճերմակ ծաղիկն։

Եւ ահա՛ գնչուն, կապոյտ երկինքն իրեն վերարկու ըրած, ոչխարաց հօտերուն առջեւէն կամ ետեւէն կ'երեւի ճերմակ լաչակաւը՝ տեսակ մը մայիւն արձակելով ճերմակ գառին նման. [illegible], [illegible], [illegible]. Եւ բաշաւամեայ Նոզլը՛ կուսանք — որոց թիւն աւ բստ ամէ կ'աւելնայ — Ներս կ'առնեն [illegible], որ այդ աղջըկանց քսան հինգ տարիներէ հետէ ամեն տարի մօտաւոր ամուսնութիւն կը գուշակէ՝ գեղանի, բարի, դրամունի երիտասարդաց հետ. Եւ Նոզլը կոյսն ամեն տարի կը հաւատայ գնչուին գուշակութեան, և ամեն տարի գարնա՛ն անհամբեր կը սպասէ Նոզլը կոյսն՝ որպէս զի լսէ . . . գէթ ամուսնութեան գուշակութիւնն։ Այդ վրանաբնակ ժողովրդեան մէջ, որ կողով կը հիւսէ եւ բաղդ կը գուշակէ, կուսանք ո՞չ ապաքէն աւելի նախանձելի են քան քաղաքաբնակ ժողովրդոց մէջ ուր աղջկունք ուսմունք ու ճարտարութիւն ունին, բայց . . . [illegible] չունին։

13 Նոյն

Որքա՛ն դաստիարակուելու պէտք ունին հայ մայրերն. Որքա՛ն կոպտութեամբ, որքա՛ն անգթութեամբ կը վարուին ընդհանրապէս իրենց զաւակաց հետ. «Քէօ՛ռ, չե՞ս տեսներ կոր. էշէ՛կ, չի լսեցի՞ր. կո՛վ, չի հասկցա՞ր»։ Այսպէս կը խօսին իրենց զաւակաց հետ, որք ուսմունք առած ու փափկացած, կատարեալ կրթութեամբ ու խնայութեամբ կը վարուին իրենց մարց հետ. Եւ այս յանդիմանութիւնք անպիտի՛ պարագաներու մէջ տեղի կ'ունենան, ուր զաւակո՛ւնք են որք իրաւունք ունին յանդիմանելու իրենց ծնողքն։ Երբ զաւակ մը, օրինակի համար, կ'երդուընցնէ մայրն որ՝ ստամոքսին տկարութեան պատճառաւ՝ դիւրամարս ու անուցիչ բաներ ուտէ քան [illegible] կերակուրներ որք կը յոգնեցնեն ստամոքսն և արիւնը կը տկարացնեն, մայրն՝ իր զաւկին հոգածութենէն գոհ ըլլալու տեղ՝ կոշտ ու կոպիտ խօսքերով կը նախատէ զայն։ Շատ մայրեր կը տեսնեմ, որք այնքան աւելի չարաչար կը վարուին իրենց որդւոց հետ որքան աւելի ծնողասէր ու պարտաճանաչ են սոքա. երբ տղան սեւին սեւ ըսէ (բնականաբար), պէտք է որ մայրն՝ իր հակառակ՝ ճերմակ ըսէ սեւին։ Ի մի բան, ճիշդ որպէս թէ իր զաւկին արիւնարբու թշնամին ըլլար, մայրն այնպէս կը վարուի զաւկին հետ։ Երիտասարդք, այսպէս, աննպաստ գաղափար կը կազմեն կնոջ վրայ, մանաւանդ երբ իրենց մայրն՝ ամուսնոյն հետ նոյն վարմունքն ունենայ։ Տրտում կ'ըլլան, վասն զի մարդուս տրտմութեան կամ ուրախութեան վրայ ոչինչ՝ ինձ թուի՝ այնքա՛ն կ'ազդէ որքան ընտանեկան կեանքն. Եւ երբ մօր ձեռքէն տանջուող երիտասարդն ինչպէ՞ս մտաբերէ ամուսնանալ. «Միթէ մայր մ'աւելի պատճառ չունի՞ զաւկին խնայելու քան կին մ'իր ամուսնոյն» կը մտածէ իրաւամբ. Աններդաշնակութիւնն, որ աշխարհիս վրայ կը տիրէ և որ, աւա՛ղ, կ'աճի գոգցես օր ըստ օրէ, զիս կենցաղէն հետզհետէ կը զզուեցնէ. Is live worth living? Կեա՞նքն արժանի՞ է ապրելու. Ուիլիէմ Հըրրել Մալօքի այս հարցման յօժարով պիտի պատասխանեմ. — Ո՛չ . . . .

15 Նոյն

Ի՛նչ գեղեցիկ օդ. Շրջագայութեան ելայ. Բաւական հեռու գացի. Քայլերն ի՛նչ մեծ հաճոյք է. կենաց բեռը գոգցես կը թեթեւնայ. բնութեան բիւր ձայնից մէջ կը խղդուի տառապեալ մարդկութեան ձայնն՝ որ առանձնութեան մէջ կը վրդովէ հոգիդ. Բաւական մարդ ալ եղած էին պտոյտի. Եւ աճա հեռուէն տեսայ Նին ու Նան. Կը ճանչնա՞ք Նան ու Նինն. Երկու անբաժանելի աղջիկներ են սոքա. Իրենց այդ նախանձելի մտերմութիւնն առեղծուած կը թուի անոնց, որք Նին ու Նանի ներքին կենաց ծանօթութիւն ունին. Արդարեւ, Նան ի՛նչ ընէ, Նին անվրէպ հակառակը պիտի՛ ընէ. Նան երբ աղօթագիրք կարդայ, Նին Վոլթէռը ձեռք կ'առնէ. Նին երբ գրասեղանին մօտենայ, Նան կը հեռանայ գրասեղանէն. Եթէ Նան գինի խմէ սեղանին վըրայ, գարեջուր կ'ըմպէ Նին. եթէ Նին հաւ ուտէ, Նան լուբիան կը պատառաքաղէ. եթէ նարինջը դանակով կըտրէ Նան, Նին ակռայով կը կեղեւէ զայն. եթէ Նին երկինք նայի, Նան մինչեւ կօշիկներուն ծայրը կը խոնարհեցնէ նայուածքն.—և ասի տանջանք մ'է Նանին համար, զի Նանին համար ամենամեծ հաճոյք մ'է նայիլ երկինք, և, ո՛չ երկրաւոր արարած մ'այնքան կը գեղեցկանայ յերկինս հայած ատեն որքան Նան՝ երբ իր սեւ ու խոշոր աչքերն սեւեռէ աստղի մը կամ ամպի վրայ [illegible]։ Եւ այդ՝ո՛ւ միայն այդ երկու գեղանի աղջկունք իրարու կը նմանին. իրենց նայուածքով, իրենց սեւ ու խոշոր աչքերով, սև ու լայն յօնքերով. Եւ միայն պտոյտի համար իրարու հետ կը համաձայնին Նան ու Նին. Նան ու Նին՝ երբ պտոյտն՝ գլխու պտոյտ և աչաց պատրանքներ կ'ազդեն անցորդին. կ'արբենայ անցորդն այն գիւթային ակնարկներէն, զորս Նին ու Նան անտարբերութեամբ իրենց շուրջ կը ձգեն. անցորդին կը թուի թէ լուսահեղուկ մը՝ Նին ու Նանին աչքերէն արտահոսելով՝ կը ծաւալի իրենց շուրջ, կը ծաւալի իր հոգւոյն մէջ, իր երակներուն մէջ, իր մորթին տակ և իր մորթին վրայ. Եւ երբ աներեւութանան Նին ու Նան, իրենց հետքը կը հրդեհէ տարածութիւնն, ուր անճառ հեշտութեամբ պատուաստեալ անլոյր տանջանքներու կը մատնուի մանկանցուն՝ որ հանդիպեցաւ այդ զոյգ վհուկներուն. Ա՛յս է տպաւորութիւնն ա՛յն երիտասարդաց, որք ճանչցած են Նին ու Նան. Բարեբաղդ եմ անշուշտ իգական սեռին պատկանելովս. Հակառակ պարագային՝ եղկելի արարած մը պիտ՛ըլլայի, քանզի ստէպ կը տեսնեմ Նին ու Նանն. Այլ ես ալ այլուստեք կը տանջուի՛մ. Եւ ամեն որ այս աշխարհի վրայ կը տանջուի. Ոմանք չեն կրնար կամ չեն ուզեր տանիլ տանջանաց, և փախճան կուտան կենաց՝ գոչելով Is live worth living ?

21 Նոյն

Երէկ Մելքիսեդեկ Սրբազան քարոզեց Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ. Այլ և այլ կարծիքներ յայտնեցին ունկնդիրք. կուսակցութեանց վերաբերող մարդիկ իրենց կուսակցութեան տեսակէտով կը դատեն Գրգըլ-Թօփրագի հռչակաւոր մենակեացին քարոզն. Հոս յիշատակեմ իմ ներկայութեանս յայտնուած դատաստաններն. «Ի՜հ, աղէկ քարոզիչ մը պիտի ըլլայ. բայց քանի մը տարի քարոզելու է մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց մէջ. Մամուրեան իրաւունք ունի Իզմիրը գաւառ կոչելու. Զմիւռնիացիք ո՞րքա՛ն ալ ուսեալ ըլլան, գաւառացի են. » — «Կեանքիս մէջ քարոզ մը լսեցի. Այսպէս խօսելու է աճա. Բնաւ բացագանչութիւն չը կայ. Խօսքերն՝ իրարմէ աւելի իմաստալի՝ իրարու կը յաջորդեն, առանց ունկնդրաց շունչ առնելու միջոց տալու. Եթէ լաւ կը յիշեմ, անգա՛մ մ'իսկ Հայաստանի անունը չը տուաւ. Ան ի՛նչ խաղքութիւն է. Հայաստանով կը լեցնեն քարոզին, իբր թէ Հ-յ-ս-տ-ն՝ իմաստ մը, խորհրդածութիւն մը, պատուիրան մը ըլլար. » — «Հօկայ հասակ, փառաւոր մօրուք, բայց ձայն ու ձև... ո՛չ դոյ. Ոչ ալ պերճախօսութիւն. Գրեթէ ոչ ալ վերջակէտ. Հազար ու բիւր անգամ կրկնուած խօսքեր զորս ինք ալ կրկնեց ու կրկնեց. Այլ ի՛նչ յաւակնութիւն. Օրէնքը ցայսօր ոչ ոք կրցեր է բացատրել, ինք միայն պիտի կրնայ բացատրել օրինաց հոգին. Բայց հասկնանք. [illegible] ո՞վ է. իբր թէ Ցիսուս է . . . . Չէ, ճարտար մարդ է եղեր. Ինքզինքը Քրիստոս ըրաւ, առանց հաւատացեալ ժողովրդեան տրտնջմանց առիթ տալու. » — «Ներսէ՛սը ո՞ւր կը մնայ, Հայրիկը ո՞ւր կը մնայ, Խորէնը ո՞ւր կը մնայ. Նմանը չը կայ, ինք որ կաթողիկոս ընտրուած է. երկու ժամ՝ գոց բրածի պէս խօսի՛լ. որի՞ն ուտելիք պուրն է. Անանկ ձայնը խաղցնե՛լ, իջեցնե՛լ, բարձրացնե՛լ, դերասանական ձեւեր ընել, լա՛լ, պոռա՛լ, ա՛ս ընել, օ՛ն ընել. բնաւ. Կարգաւոր առոնաբանութիւն մ'էր. ըսելիք չի կայ. Հայրիկն պէս աջ ու ձախ ակնարկութիւններ նետե՛լ, ժողովուրդ ու վարչութիւն միանգամայն քննադատե՛լ. Խորէնին պէս բարձրերը թըռելու ելնե՛լ, միենոյն խօսքը տարբեր զարդարուն ձեւերու տակ տասն անգամ կրկնե՛լ, ծնրադրե՛լ կամ չանթեր արձակե՛լ. լուսահոգիին պէս Աւետարանը Վիքթօռ Հիւկոյով պատուաստելու փորձե՛լ, պատգամախօսի ձայն ու ձեւ առնո՛ւլ, յանկուցիչ կոչականներ գործածե՛լ [illegible]. Մելքիսեդեկ բոլոր այս թերութիւններէն զերծ է. » — «Եթէ տասն և հինգ տարեկան ըլլայի, վերստին կ'երթայի մտիկ ընել Մելքիսեդեկ Սրբազանի քարոզին. Բսել չեմ ուզեր թէ Մելքիսեդեկ Սրբազան հասարակ քարոզիչ մ'է. իմ կարծեօքս, մեր չորս հինգ առաջնակարգ քարոզչաց մէկն է. Բսել կ'ուզեմ թէ Հայ ժողովրդեան զարգացեալ դասը գոհացնելու կարող քարոզիչ չունինք. Մեծ քարոզիչ մը —ձայնի գործարանի կատարելութենէն զատ՝ որ կը պակսի Մելքիսեդեկին— պարտի մեծ գրագէտ մ'ըլլալ, աստուածաբանութեան հետ գիտնալ հին ու նոր իմաստասիրութիւններն ալ, տնտեսական աշխարհին (որ բսել է ժողովրդեան կեանքին) երեւութից քաջածանօթ ըլլալ, բնական կամ մանաւանդ բոլոր դրական գիտութեանց հմուտ ըլլալ. քանզի քարոզիչը բարձրագոյն ուսուցիչն է. պէտք է որ կարենայ յուզել, կարենայ խանդավառել, կարենայ ուսուցանել. Մեր քարոզիչներուն մէջ միայն Հայրիկը կրնամ մտիկ ընել, ոչ անշուշտ զի սոյն մտատիպարիս մարդնացումն է Հայրիկ, այլ զի գաւառէն կու գայ, քանզի գաւառներն իր մեղամաձիկ ձայնին մէջ կը կոչկոծեն, եւ քանզի Հայրիկ՝ առանց յաւակնութեան՝ զուարճաբանութեամբ (այլ նուրբ զուարճաբանութեամբ) իբրեւ Արիստոփան մը կը քննադատէ մեր իրական, մեր ազգայնոց թերութիւններն. Հայրիկ մեր քարոզչաց մէջէն ամենէն ինքնատիպն է. Հայրիկի քարոզներն հայելին են Հայ ժողովրդեան կեանքին։»

Այս կարծիքն յայտնող անձն ազգային կուսակցութեանց և ո՛չ միոյն կը պատկանի. Գրեթէ նոյն կարծիքն ունիմ ես ալ իրեն հետ։

25 Նոյն

Կանչըցան ծառերը. Ծաղկները պտուղ կ'ըլլան, ծառերն՝ ոչխար. «Ոչխարներն ալ՝ գալ.» կը փսփսայ չա՛ր սատանան ականջիս. Եւ կը յաւելու «վա՛յ ոչխարներուն.» Եւ ես կը հարցնեմ դարձեալ. կը հարցնեմ հեգ ոչխարներուն հետ Is live worth living?...

ՄԵԼԱՆԻԱ

Սկիւտար Սէլամսըզ Խրպալիներուն ետեւի կողմը Լատինացւոց չինած եկեղեցիին կից գտնուած արտերը, ամբողջապէս կամ մաս առ մաս աժան գնով կը ծախուին. Մանրամասն տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Պաշչէ Գափուն 12 թիւ. Ծխավաճառ Կարապետ աղային. 1674 2—26

ՏՕՔԹԷՕՐ Վ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ

ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԱԶԳ. Ս. Փ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ իւր բընակութիւնը փոխադրած է Օրթագիւղ Թաշ Ներտիվէն Երմէնի Քիլիսէ փողոց թիւ 32, ուր ամեն օր առաւօտեան եւ երեկոյեան ժամերուն պատրաստ է հիւանդ ընդունիլ եւ հիւանդաց տուներն այցելել։

Սակայն ըստ առաջնոյն պիտի գտնուի դարձեալ ամեն օր ի Բերա իւր նախկին հասցէն Էթըր փողոց թիւ 1, երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը կէս օրէն առաջ, իսկ երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ։

Ինչպէս նաեւ ամեն օր բացի կիրակէէ կէս օրէն անմիջապէս վերջ պիտի գտնուի Պոլիս Պահճէ Քարու թիւ 18 Մէրհամէթճեան դեղարանն։

Իսկ Ղալաթիոյ կողմի համար, պէտք է դիմել կամուրջին մօտ Մասէլլայի դեղարանը։ 1641 4—40

ՏՕՔԹ. Հ. Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

Բարձր համալսարանաց մէջ աւարտելով իւր բժշկական ուսումն, վկայեալ, մանաւանդ նշանաւոր հիւանդանոցներու մէջ յետ երկարամեայ փորձառութեան՝ մայրաքաղաքս վերադարձած, և իւր բնակութիւնը հաստատած է Լանկա Թուլումպա փողոց թիւ 35 տունն, ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմողներն եւ կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ. կը կատարէ վիրաբուժական կարեւոր գործողութիւններ, մասնաւորապէս իբրեւ մասնագէտ կանանց վերարկրեալ, աչքի եւ մորթի հիւանդութեանց։

Նաեւ ձրիաբար կը դարմանէ իրեն դիմող աղքատներն ամեն հինգշաբթի ժամը 6—9 իւր տան մէջ։ 1558 11—26

ԱԶԴ

Ապահովագրական ընկերութիւն մը, որ մեծ համբաւ կը վայելէ Արեւելից մէջ, կ'ուզէ կարող և պարկեշտ մարդիկ որք հրդեհի դէմ ապահովագրութեան միջնորդութեամբ պարապին ի Կ. Պոլիս կամ գաւառաց մէջ։ Նամակներն ուղղելու է առ Միջազգային Թղթատունն ի Ղալաթիա, Assurance հասցէին։

1562 3—12

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Պ. Հ. ԲԱՐԱՋԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իրեն դիմողներուն դիւրութեան եւ իւր գործին ընդարձակման համար, իւր գործատունը փոխադրած է Բերա Քիւչիւք-Բարմաք Քաբուէն ի

ԲԱՍՄԱՃ ՀԱՃՕՊՈՒԼՕ, ԹԻՒ 34

Սոյն գործատան մէջ կը պատրաստուին արանց վերաբերեալ ամեն տեսակ ճերմակեղէններ, և մասնաւորապէս

ՇԱՊԻԿՆԵՐ

Ինչպէս եւ հարսանիքի եւ պարահանդէսի համար նորաձեւ չալիկներ. Մասնաւոր խնամքով կը նորոգուին նաեւ ամեն տեսակ ճերմակեղէններ։

Յաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի մնան արանց ձեւերու եւ կարերու ընտրութենէն եւ [illegible]։

1565 11—15

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Մէչլինին պէհէր առէտի սէքիզ ղուրուշ օն պէշ բարա.

Պազա տօրա չիվիսի, Թօպրաղը գըրդ տէօրթ ղուրուշ.

Պուրղու չիվիսի, պէհէր տէստէսի օն պէշ պուչուգ ղուրուշ (օնար չըպուգ).

Սիյահ մաքինա չիվիսի, պէհէր քիլօսը տէօրթ ղուրուշ օն բարա.

Սիյահ ուֆագ պաշլը չիվի, պէհէր քիլօսը օն իւչ պուչուգ ղուրուշ.

Զիգմէ չերիտի, պէհէր զըրալը պիր ղուրուշ օն տօգուզ բարա.

Բօթին չերիտի, պէհէր զըրալը եւիրմի տօգուզ բարա.

Քէթէն ֆրէնկ իբլիկի, պէհէր թօբը օն պիր ղուրուշ օթուզ բարա (պէհէր թօբը իւչ առէտ, վէզնի իքի եւուզ էլլի տրամ).

Մաքինա իպլին պէյազ պաշլը չիվի, պէհէր գըյէսի օն տէօրթ պուչուգ ղուրուշ.

Պէհէր տէսթէսի օն գութու օլարագ գարսօլ, պէհէր տէսթէսի օն տօգուզ ղուրուշ.

Բօթին իպլին լասթիգ, պէհէր տէսթէսի եէթմիշ տօգուզ ղուրուշ.

Զիրիչ, պէհէր գըյէսի եէտի ղուրուշ օն պէշ բարա.

Զամ սագըզը, պէհէր գըյէսի եէտի ղուրուշ օն պէշ բարա.

Տէօրթ նումէրօ աղաճ չիվիսի, պէհէր տէսթէսի իւչ ղուրուշ օթուզ բարա.

Մուգավա, պէհէր գըյէսի տէօրթ ղուրուշ օն բարա.

Իքի եւուզ եարտալը վէ օն նումէրօլը սիյահ մագարա իբլիկի, պէհէր տէսթէսի եէտի ղուրուշ օն բարա.

Պէչլինճի օրտուլի հիւմայունա պին իւչ եւուզ տէօրթ սէնէսի իչիւն լիւզումի օլան պալատէ մուհարրէքէ օն ալթը գալէմ էշեա Թարիխը գարարընտան օն այա գատար Շամը Շէրիֆտէ Թէսլիմ օլունմագ վէ Թարիխը Թէսլիմտէն իքի այ սօնրա էսմանը Թէսվիյէ խուլմէք ուզրէ հիզալէրընտէ մուգարրէր ֆիյաթլէրլէ օրա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ նիհանըն օննէօնա բազար կիւնիւնէ գատար պուրաճա իհալէ Թալիպ վէ իրթէսի կիւնիւ եւուզտէ պէշ Թէնզիլինէ բաղլըբ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

30 մարտ 1888 1655
Նօ. 23 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Ամէրիգա կէօնինտէն ֆրանսըզ Թագլիթի Իզմիր քէօսէլէսի, պէհէր քիլօսը եիկիրմի ղրուշա.

Ճինսը մէզքիւրտէն փօրթ վէ տապան ասթարլըղը իչիւն քէօսէլէ, պէհէր քիլօսը եիկիրմի ալթը ղրուշա.

Վաքէթա, պէհէր քիլօսը եիկիրմի տօգուզ ղրուշա.

Պէչլինճի օրտուլի հիւմայուն իչիւն պին իւչ եւուզ տէօրթ սէնէսի իչիւն լիւզումի օլան պալատէ մուհարրէքէ իւչ գալէմ էշեա Շամը շէրիֆտէ Թէսլիմ օլունմագ վէ էսմանը Թարիխը Թէսլիմտէն նիհայէթ իքի այա գատար Թէսվիյէ խուլմէք ուզրէ օրա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ նիհանըն օն տէօրտունճի փէնչշէնպիհ կիւնիւնէ գատար պուրաճա իհալէ Թալիպ վէ իրթէսի կիւնիւ եւուզտէ պէշ Թէնզիլինէ բաղլըբ օլանլարըն մագամը սէրասկէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

30 մարտ 1888 1656
Նօ. 24 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Իքինճի նէվ Թէլէֆ բամուգը պին իքի եւուզ քիլօ, պէհէր քիլօսը իքի ղուրուշ.

Ուչիւնճիւ նէվ Թէլէֆ բամուգը պին իքի եւուզ քիլօ, պէհէր քիլօսը պիր ղուրուշ, օն բարա.

Պէզ ֆապրիգաի հիւմայունը տէսթկեահլարընտա հասըլ օլուպ ֆիրուխթի մուգարրէր օլան պէրվէնճը պալա իքի գալէմ Թէլէֆ բամուգլարը ֆիյաթը մուրագգամալէրի իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, նիհանը րուզինին տէօրտիւնճիւ բազար իրթէսի կիւնիւ միւզայէտէսի պիլ իճրա եէվմը մէզքիւրտէ գարարը գաթիի վիրիլէճէկինտէն, իշթիրայա Թալիպ վէ իրթէսի կիւնիւ եւուզտէ պէշ զամմընա բաղլըբ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

29 մարտ 1888 1653
Նօ. 22 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Պապը վալայի սէրասկէրի տէվայիր վէ շուապաթը իլէ միւթէֆերիաթը իչիւն պին իւչ եւուզ տէօրթ սէնէսի նիսանընտան իթիպարէն շուապաթը նիհայէթինէ գատար լիւզումի օլան մուհիմմաթը գըրթասիյէնին մէվճուտ վէ մաքֆուզ օլան նիւմունէսի վէճհլէ կէչէն սէնէ միւնագըսա օլան գօնթրաթօսը ֆիյաթընտան եւուզտէ օն նօգսանընա օլարագ իթասընա Թալիպ զուհուր իլէ տէտիկինէտէն պունտան պաշգա զիյատէ Թէնզիլի ֆիյաթլէ իթասընա Թալիպ օլանլարըն նիհանըն պէչինճի կիւնինէ գատար տաիրէյի ասկէրիյէտէ շուպէյի մախսուսասընէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր.

29 մարտ 1888 1654
Նօ 21 2—3

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

531

ՆՈՐԹԸ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788964

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած [illegible]ական երախտագիտութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Սելանիք վիլայէթինտէ միւթէճէշշիտ ասաքիրի Շահանէ իչիւն միւպայեասը լազըմ կէլէն պիր միլիօն իւչ եիւզ եէտի պին պէշ եիւզ տօգսան գըյէի ճէտիտ տագիգին իթմասընա թալիպ օլան վէ չէրաիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին կէլէճէք Նիսանը րումինին իւչիւնճիւ կիւնիւնէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 մարտ 1888 1650
Նօ. 17 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Ինշաաթը ասկէրիյէ լազըմէսի իչիւն պին իւչ եիւզ տէօրթ սէնէսի մարտընտան շուպաթը ղայէսինէ գատար տէօրտիւրլիւքէճէք լէվհա գուրշունլարընըն իւճրեթի իղալիյէսի իլէ միւզայէտէ օլունաճագ ճէտիտ լէվհա գուրշուն գօնթրաթօսը բաղլը օլունմագ իւզրէ միւնագասայա գօնուլտուղընտան նիսանըն պէշինճի չարշէնպէ կիւնիւ գարարը գաթիյի վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլաթը իճրա վէ գապուլ օլունաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն խըթիհզարան վէ ինշաաթ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էթմէլէրի իլան օլունուր։

28 մարտ 1888 1651
Նօ. 18 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Պէնկազիյէ կէօնտէրիլմէք իւզրէ միւպայեա օլունաճագ եէտի եիւզ պին քիլօ նումէրօ իւչ Սթամպօլ տագիգինին մարտըն օթուզընճը չարշէնպէ կիւնիւ պիր մինագասա գարարը գաթիյի վէ իրթէսի կիւնիւ տախի թէզագիւրիւ իտէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան, իթմայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 մարտ 1888 1652
Նօ. 20 3—3

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Կայսերական կառավարութեան որոշմամբ և Օսմ. Հանր. Պարտուց վարչութեան համաձայնութեամբ, կը ծանուցուի այն անձանց որք Օսմ. Հանրային Պարտուց արժէթղթեր ունին՝ 1881 դեկտեմբեր 8/20ի կայսերական հրովարտակին մէջ որոշուած, ի բաց առեալ Ռումէլիի երկաթուղեաց արժէթղթերը, թէ այն արժէթղթք որք մինչեւ 1888 մայիս 1/13 Արձանագրութեան և Միացման չներկայացուին, չեղեալ պիտի նկատուին։

Ռամազան արժէթղթերն որք կայսերական հրովարտակին Ե. յօդուածին համաձայն չեղեալ պիտի նկատուէին մինչեւ 1887 դեկտեմբեր 8/20, վերյիշեալ կարգադրութեան շնորհիւ՝ միւս արժէթղթոց տրուած պայմանաժամն ունին։

Արժէտէարք կը հրաւիրուին հարկ եղած ձեւակերպութիւնները կատարել Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ ի Կ. Պոլիս, մինչեւ 1/13 մայիս 1888։ 1410

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ

Կը ծանուցուի Ռումէլիի երկաթուղեաց արժէտեարց թէ 1873 ապրիլ 1 ի և հոկտեմբեր 1 ի անվճար մնացած կտրոններն 1888 ապրիլ 1էն և հոկտեմբեր 1էն առաջ պարտին ներկայացուիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի Պոլսոյ գրասենեկաց։ Այս պայմանաժամէն յետոյ այդ կտրոնները չեղեալ պիտի նկատուին ի նպաստ Գանձուն, ըստ այն օրէնքին որ կը վարէ Օսմ. Հանր. Պարտուց Մայր-հաշիւը։

Նոյնպէս, 1872 հոկտեմբեր 1ին և դեկտեմբեր 1ին եւ 1873 փետրուար 1ին, ապրիլ 1ին և յունիս 1ին շահած արժէթուղթերն, որք 1888 ապրիլ 1էն, յունիս 1էն, օգոստոս 1էն, հոկտեմբեր 1էն եւ դեկտեմբեր 1էն առաջ չներկայացուին, չեղեալ պիտի նկատուին ի նպաստ Գանձուն։ 1531

La Compagnie d'Assurences La Mannheim
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

Ի ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ	12,500,000 ֆրանք
Պահեստի »	2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին ակունք, արժէթուղթ, գոհարեղէն եւն. պարունակող ծրարներ, որք յանձնուած են ամենայն թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cº d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ որք ի միասին ունին 30,500,000 ֆրանք։

Կ'ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ազատ։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տ. ԼԸՊԷ ԵՒ ՎԻԳԴՈՐ ՈՐԴԻ

1132 Ընդհանուր Գործակալք ի Կ. Պոլիս այս երկու Ընկերութեանց

ՁՄԻՆԷՆԵՐ

ԾԽՆԵԼՈՑՆԵՐ

ՄԵԾԱԿ ԿՆՏՈՒՆԱՏԵՂԻ
ՎԻԷՆՆԱՅԻ
ՕՒԻՍ-ԿԻՏՐԻՆԻԹ
Վաճառատուն
ՁՄԻՆԷՆԵՐՈՒ

Ծխի հաւաքածոյ յախճապակեայ, Թափածոյ երկաթէ և այլ
ՁՄԻՆԷՆԵՐՈՒ
ԲԷԹՐՈՒԼՈՎ, ՏԱՔՑՈՂ, ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

Հ. ԼԱՆԺ

24, Պէրշէմպէ պազար) Ղալաթիա
32, Մահմուտիէ փողոց)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Պղինձ, ձուլածոյ և թափածոյ երկաթէ)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ
Ամէն տեսակ գործիք
ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
Տառամանցք-Կշռորդք-Ցորենի կշռորդ
ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ՔՐԻՍԹՕՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ 676

ԱԶԴ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յաճախորդներուս վերոյիշեալ ապրանքին մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառականաց թէ Կ. Պոլիս հաստատած եմ մթերանոց մը [illegible] ծխախոտի թուղթերու,

JOB

Պ. Ժան Լուսիփեանի վաճառատունն ի Ղալաթիա, 17, Մահմուտիէ փողոց։ Յայտնելով կրկին անգամ դիմել իրենց ընելիք յանձնարարութեանց համար։

Ապահով պիտի լինին թէ չպիտի խաբուին կեղծիքներ ծախող վաճառականներէ, որք անխղճութեամբ կը խարդախեն մեր թուղթերը։

Ինչ ինչ արտօնեալ քանակութեանց համար, գործարանին գնով պիտի վաճառուի իրենց։ 1400 19—31

PAPIER WLINSI

ՎԼԷՆՍԻԻ ԹՈՒՂԹ

ՎԼԷՆՍԻ թուղթին առաւելին յաջողութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բորբոքումները դուրս քաշելու յատկութիւնն ունի։ Առաջնակարգ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի ախտութեանց, հարբուխ, Բրօնշիդ, Նեարդի ցաւ, Յօդացաւ։ Իր գործածութիւնն շատ պարզ եւ դիւրին է։ Կը բաւէ միայն անգամ մը մարմնոյն վրայ դնել։

Բարիզ, Փ. Վիոլէն եւ ընկ. 31, Սէնի փողոց։ Կը գտնուի ամեն դեղարանոց մէջ։

Պահանջել ՎԼԷՆՍԻ անունը։ 113

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
[illegible]	4200	[illegible]	300
[illegible]	4000	[illegible]	30 0
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

[illegible] շոգենաւը, նաւապետ Նէյլ Նիքօլսէֆէ, առ հասա եւ ի մօտոյ Լիվերբուլէն պիտի երթայ ուղղակի։

Դիմել առ Փ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
[illegible] խան

ՃԷՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.
1591 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվբբուլ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ներքոյիշեալ շոգենաւքը կը բանին Լիվերբուլի և Միջերկրականի մէջ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալճերեան	2500	[illegible]	3700
Ալզաշեան	2500	[illegible]	3700
Անտալուզեան	2500	[illegible]	3700
Աթէնեան	2500	Իբերեան	5500
Արմէնեան	3700	Իսթրեան	5500
Պօհէմեան	6000	Իլլիրեան	5500
Պուլկարեան	3000	[illegible]	2200
[illegible]	800	[illegible]	2500
[illegible]	2000	Լիտեան	800
[illegible]	700	[illegible]	700
Էճիփթեան	3700	[illegible]	3800
[illegible]	3700	[illegible]	6800
[illegible]	3700	[illegible]	6800

Ֆլորենտինեան շոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսոն, ամսոյս 11ին Լիվերբուլէն ընդհանուր վաճառքով առատ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ,
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.

Նաւատէարք, Ֆարնուօթ Ֆրէյզ, Լէյլընտ և ընկ. Լիվբբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆօնթէն.
Ձիպրալթար, Պ. Գ. Քարվըր Եղբարք.
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաշման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ս. Վօրօզօրուլօ Որդիք և ընկ.
Զմիւռնիա, [illegible] և ընկ.

1598

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՆՍԹԻՏՈՒՍԻՈՆ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Ատենապետ Տեարք Մ. Իօժէֆ Բարանոր
» մեծ գործակալ և քննիչ Մ. Նաթանիէլ [illegible]

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալթազեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամլամայեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Քօնիա, եւն եւն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց մանկահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Ընտրող կը համարինք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր հայրական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իր կեանքն և իր զաւակաց ապագան ապահովել, կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի արգոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վճարահանութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէն մի տարի Պուտափէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վերյիշեալ։ Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհունակութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունուար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունուար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, ([illegible]) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն Ֆրանքի պատկառելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։ 654

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԷՐԻ

ՉԷՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼԸ

Տօքթօր Այէրի Չէրրի փէքթօրալը բաղկացնող նիւթերը թէ յԱմերիկա եւ թէ ի Պոլիս հրատարակուած են, ուզողը կրնայ մեր մագազայէն դեղագիրը ստանալ։ Բժիշկներն իսկ կը յանձնարարեն այս դեղը հիւանդներու։ Եզական դեղ ու դարման է հարբուխի, հազի եւ կոկորդի ու կուրծքի հիւանդութեանց. ժամանակիս մահացու եղանակին մէջ. Բազմաթիւ վտանգաւոր հիւանդութենէ ազատած են սորա միջոցաւ։ Նոր ելած թոքախտը կը բուժէ եւ յառաջացեալ թոքախտ ունեցողներու ցաւերն ալ կը մեղմացնէ. Դեղավաճառք կը ծախեն։ Այէրի Չէրրի Փէքթօրալը հարցնելու է, կեդրոնատեղին է Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունն որ ի Ղալաթիա։

Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ կը ծախուին Ամերիկայէն նոր եկած ոսկեզօծ իրեր որք գրեթէ ոսկւոյ նման անեղծական են ու դիմացկուն, ինչպէս են թեւնոցի ու կուրծքի կոճակներ, ժամացոյցի շղթայք կանանց եւ սոցա համար, պռօշներ, մատնիներ, օղեր և այլն։ Եկած է նաեւ Նորելուկ քարիւղի լամբաներ 60 եւ 80 ճրագի լոյսով։ Ընտիր կարի մեքենայներ։ Մեքենայով կարելու յատուկ [illegible]։ Նորանոր Ամերիկայի գեղեցիկ ժամացոյցներ, եւ այլ ընտանեկան պիտոյից վերաբերեալ բազմատեսակ վաճառք որք չափաւոր գներով կը ծախուին։ 581

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄՍՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1888 Մարտ 1 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև յնոր տնօրինութիւն

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ եկող շոգենաւուց երթեւեկութեան ժամերը

ժ. ր. Թ.

12 30 Եէնիմ. Մեզարբ. Պէյ. Թարապիա Եէնիք. Ստեն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. (Պէպէքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 1
1 40 Եէնիմ. Մեզպ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Ստեն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 17
3 15 Եէնիմ. Մեզարբ. Պիւյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 20
4 30 Ա. Գավագ Եէնիմ. Մեզ. Պէյ. Թարպ. Եէնիք. Ստեն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 28
7 — Եէնիմ. Մեզարբ. Պիւյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բ շպ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 22
8 30 Գավագ Եէնիմ. Մեզ. Պէյ. Թար. Պէյգօզ Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 34
10 — Մեզարբ. Պէյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. 21

Արնավուտգիւղէն կամուրջ եկող շոգենաւուց ժամերը

12 15 Եէնիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Օրթ. Պէշիք. 20
1 — Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 21
1 30 Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. Գապ. 28
2 10 Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 22
2 40 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 18
3 20 Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. 33
4 45 Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 21
10 55 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 28

Ասիական եզերքէն կամուրջ եկող շոգենաւուց ժամերը

12 15 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ. 33
1 — Պէյգօզ Բաշլըգ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլքէօյ (Չէնկ. պիտի հաղրդ.) 23
1 45 Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք. 33
2 15 Ա. և Ռ. Գավ. Մեզարպուրնու Պիւյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշլը. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վան. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. 34
2 35 Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյ. Գուզկ. Պէշ. 21
4 15 Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. 17
4 30 Պէյգ. Բաշլ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք. 23
8 45 Միրկէօն Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ Գուզկ. Իւսկիւտար 23
10 30 Գանտիլլի Չէնկէլքէօյ Ուղղակի կամ. 20

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

1 30 Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պիւյիւք. Եէնիմ. 20
2 45 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պիւյիւք. Մեզարբ. Ռ. Ա. Գավագ 28
3 30 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մեզ. Եէնիմ. 22
5 40 Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ռ. Հիսար-Միրկ. Ստեն. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մեզբ. Եէնիմ. և Գավագներ 34
7 — Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Արնվ. Գնտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Միրկէօն 23
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Մեզար. Պէյ. 21
10 30 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ստեն. Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէյսի. Մեզար. Եէնիմ. 1
11 — Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պիւյիւք. Մեզարբ. Եէնիմ. 34

Կամուրջէն Արնավուտգիւղ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 10 Ուղղակի Պէպէք 18
2 45 Ուղղակի Արնավուտգիւղ 33
4 15 Ուղղակի Արնավուտգիւղ 21

10 — Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար (Վոսփոր եկող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 28
10 40 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավտ. Պէպէք 22
11 20 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ստեն. Եէնիք. 20
11 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք 28

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

1 15 Ուղղակի Չէնկէլքէօյ 33
2 — Ուղղակի Գանտիլլի 21
3 — Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բ. պաղճէ Պէյգ. 23
3 35 Ուղղակի Գանտիլլի 17
9 30 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 20
10 — Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշլըգ. Պէյգ. Թարապ. Պիւյիւքտ. Մեզարբ. Գավագլար 1
10 45 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտիլլի Պէպէք (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշլըգ. Պէյգօզ 26
11 45 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Պէպէք 21

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
2 30	6 20	12 55	8 15 Պէշիք
1 —	7 —	1 20 Պէշիք. Գզկ	9 —
1 30	8 15 Պէշիք	2 —	9 35
2 —	9 —	2 30	10 10 Պէշիք
2 30	9 30	3 5	10 40 Գզ.
3 — Պէշիք	10 — Պէշիք	3 40	10 45 Ֆէրպ.
3 30 Ֆէրպօթ	10 15 Ֆէրպ.	4 15 Ֆէրպօթ	11 10
3 45	10 40	4 30 Պէշիք	11 30 Ֆէրպ.
4 15	11 10 Գզ.	5 —	11 40
4 45 Ֆէրպօթ	11 15 Ֆէրպ.	5 30 Ֆէրպօթ	11 50 Գզ*
4 50 Վոսփոր	11 40	5 35	12 —
5 20	12 —	6 25	
5 45 Պէշիք		7 5	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
1 —	8 15 Պէշիք	— —	7 5 Պէշիք
1 45	8 45	1 —	8 15
2 30	9 15	1 40 Պէշիք	8 45
3 — Պէշիք	9 45	2 20	9 15
3 30 Ֆէրպօթ	10 10 Պէշիք	3 5	9 45
4 15	10 15 Ֆէրպ.	3 45	10 10 Պէշիք
4 45 Ֆէրպօթ	10 45	4 15 Ֆէրպօթ	10 45 Ֆէրպ.
»4 50 Վոսփոր	11 10	4 50 Պէշիք	10 40
5 45 Պէշիք	11 15 Ֆէրպ.	5 25	11 20
6 10	11 45	5 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ.
7 5	12 —	6 35	11 40
			12 —

* Այս երթեւեկութիւն Հրէից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզկ. չպիտի հանդիպի։
» Այս երթեւ. կիրակի օրերը ժամ 5ին.

ՀԱՐԷՄ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 30 » » (կիրակի օրերը ժ. 5ին)
10 30 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 15 » » (կիրակի օրեր ժ. 10 45ին)
3 — կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 — կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիր. 4 45)
10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 — կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժ. 10 30ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 30 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 15 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 15 » Գապաթաշ
4 15 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց [illegible]